

Comunitatea WatchDog.MD

Raport

Reflectarea principalilor actori geopolitici în știrile TV din Republica Moldova în luna noiembrie 2022

Autori: Ecaterina Mișcișina, Valeriu Pașa,
Rodica Pîrgari, Gabriela Revenco, Andrei Rusu

Februarie 2023

CUPRINS

Sumar	2
Introducere	3
Metodologie.	3
Spațiul informațional televizat despre lideri și state străine în noiembrie 2022.	5
Concluzii privind reflectarea “Lumii Ruse” - Rusia, Belarus, Uniunea Euroasiatică și OTSC.	8
Concluzii privind reflectarea Ucrainei.	13
Concluzii privind reflectarea Occidentului (România, UE, SUA, Marea Britanie, NATO)	14
România și Klaus Iohannis	14
Uniunea Europeană și Ursula von der Leyen	16
Țări UE: Germania și Olaf Scholz, Franța și Emmanuel Macron, Lituania, Cehia	19
Marea Britanie și Liz Truss/Rishi Sunak	20
SUA și Joe Biden	21
NATO	23
Occidentul în știrile TV	25
Concluzii privind reflectarea Chinei și Turciei	27
Concluzii privind reflectarea subiectelor externe la posturile Primul în Moldova, NTV Moldova și RTR Moldova.	28
UE în context negativ la RTR Moldova și Primul în Moldova	32
Concluzii generale.	35

Sumar

În cadrul studiului am analizat cum au fost reflectate în știrile a 8 cele mai populare posturi TV 12 țări, 4 organizații internaționale și 11 lideri străini din Europa, America de Nord și Asia. Fiecare dintre subiecții monitorizați au fost apreciați cu un punct pentru fiecare mențiune în cadrul știrilor. În calitate de buletine de referință au fost selectate știrile din prime-time-ul de seară. Am apreciat nu doar frecvența aparițiilor dar și impactul acestora în funcție de popularitate televiziunii. Iar pentru a înțelege ce imagine este formată în cadrul buletinelor am analizat și contextul negativ, pozitiv sau neutru în care au fost reflectați subiecții monitorizați.

Am suprapus rezultatele cu gradul de încredere în lideri și organizații, obținute de Institutul de Politici Publice în cadrul sondajului Barometrul Opiniei Publice efectuat în aceeași perioadă (noiembrie 2022). Acesta servește drept baseline pentru studiile care vor urma, și în care vom evalua schimbarea percepției publice despre țări și liderii acestora. Percepția va fi măsurată în cadrul sondajelor comandate de Comunitatea WatchDog.MD.

Dintre cele opt posturi de televiziune monitorizate cel mai mare impact îl au știrile televiziunilor independente, JurnalTV, ProTV și TV8, care formatează spațiul public în proporție de 56,8%, în timp ce grupului televiziunilor RTR Moldova, Primul în Moldova și NTV Moldova¹ i-a revenit 19.2%.

Cea mai mare pondere a mențiunilor în știrile televizate a revenit Rusiei, care în majoritatea cazurilor a fost reflectată în context negativ. Situație firească în condițiile agresiunii militare. Pe locurile doi și trei sunt informațiile despre Ucraina și Uniunea Europeană respectiv. Ambele fiind menționate preponderent în contexte pozitive sau neutre.

În cadrul prezentului studiu am constat că, pe fundalul invaziei Rusiei în Ucraina, numărul și impactul știrilor negative despre Rusia și Vladimir Putin este semnificativ mai mare:

- decât a mențiunilor pozitive sau neutre;
- comparativ cu oricare alt stat și lider monitorizat.

Totuși, gradul de încredere în Vladimir Putin rămâne a fi destul de ridicat, de peste 35%. Pe de altă parte, chiar dacă ponderea știrilor pozitive despre Joe Biden și SUA este de 10 ori mai mare decât a celor negative, președintele american este lider la capitolul neîncrederii moldovenilor.

Cele mai multe știri negative despre Occident (SUA, UE, NATO) și Ucraina au fost generate de posturile RTR Moldova, Primul în Moldova și NTV Moldova. Acestea, de exemplu, au fost singurele posturi care au plasat Uniunea Europeană și pe Ursula von der Leyen în context negativ. Mențiunile negative ale Ucrainei și ale lui Volodîmîr Zelenskîi în știrile acestor posturi au fost mai multe comparativ cu cele pozitive. Rusia și Vladimir Putin au fost menționați în context pozitiv la Primul în Moldova și RTR Moldova în 20% dintre cazuri iar la NTV Moldova în doar 5% dintre cazuri. Totuși impactul pe care l-au avut aceste trei posturi TV asupra publicului general, nu putea fi determinant pentru schimbarea considerabilă a percepției cetățenilor.

În concluzie, putem să spunem că, în comparație cu anul 2018, ponderea știrilor TV în formarea de percepții și preferințe geo-politice este limitată. Cu toate că a crescut puternic rolul televiziunilor independente în informarea pe subiecte internaționale, influența puternică

---

¹ Licențele posturilor TV au fost suspendate pe perioada stării de urgență prin decizia CSE din 16.12.2011

https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/dispozitia_cse_a_rm_nr.54_din_16.12.2022_r_0.pdf

a narațiunilor propagandei Kremlinului se menține pe prejudecățile construite în ani, dar și pe răspândirea continuă a acestora în mediul on-line. Vom continua să monitorizăm evoluțiile și felul în care posturile TV reflectă actualitatea internațională.

Introducere

În urma invaziei ruse în Ucraina, rolul mass-media în reflectarea evenimentelor internaționale a devenit unul crucial. Felul în care sunt prezentați liderii de la Vladimir Putin și până la Joe Biden dar și acțiunile acestora și a țărilor pe care le conduc influențează preferințele geopolitice ale moldovenilor. Acestea din urmă au impact asupra preferințelor politice interne întrucât fiecare dintre principalele partide din Moldova au un vector extern clar.

Războiul declanșat de Vladimir Putin în Ucraina a dus la o scădere dramatică a gradului de încredere în președintele rus, chiar și așa Putin este liderul străin cu cel mai bun rating în Moldova, după Klaus Iohannis. Potrivit Barometrului Opiniei Publice² din noiembrie 2022, în Klaus Iohannis au încredere 35,4% din moldoveni, iar în Vladimir Putin 35,2%.

Pe de altă parte cea mai mare scădere de încredere a înregistrat-o președintele SUA, Joe Biden, urmat de președintele Ucrainei, Volodîmîr Zelenskîi și liderul german Olaf Scholz.

Pentru a înțelege cum se formează percepția despre liderii și țările străine, ne-am propus în cadrul acestui studiu să analizăm ce văd oamenii despre aceștia în buletinele de știri, difuzate zilnic la TV; să determinăm impactul știrilor în funcție de popularitatea postului și să vedem în ce context sunt menționați cei mai importanți lideri mondiali și țările pe care le conduc. Astfel ne-am propus să înțelegem ce imagine asupra lumii externe formează televiziunile. Impactul acestora se prezumă a fi important, considerând că pentru mai bine de jumătate din cetățeni, anume știrile și emisiunile televizate sunt principala sursă de informare despre evenimentele din țară și de peste hotare.

Un prim efort de acest gen, dar de o anvergură mult mai redusă a fost făcut de Comunitatea WatchDog.MD încă în 2018³, în cadrul studiului “Conținutul spațiului informațional televizat din Republica Moldova și felul în care acesta modelează comportamente electorale.” Atunci s-a constatat că Federația Rusă domina spațiul informațional în ceea ce ține de politica internațională, iar ca rezultat gradul de încredere în Vladimir Putin era de peste 60%.

Metodologie

Pentru a putea înțelege cum s-au format opiniile cetățenilor din RM față de liderii politici internaționali, vom corela rezultatele obținute cu datele Barometrului de Opinie Publică (BOP) realizat la comanda Institutului de Politici Publice în noiembrie 2022. Perioada în care Comunitatea WatchDog.MD a realizat monitorizarea reflectării liderilor și țărilor străine la televiziunile din Republica Moldova este similară perioadei în care IPP a efectuat sondajul.

Potrivit BOP principala sursă de informare a locuitorilor țării este internetul (45%), pe locul doi fiind televiziunile (41%). Totuși, ca sursă de informare despre evenimentele din țară și de

---

² <https://ipp.md/wp-content/uploads/2022/12/Sondajul-BOP-noiembrie-2022.pdf>

³ https://watchdog.md/wp-content/uploads/2018/02/Studiu-WATCHDOG_propaganda-rusa-la-TV-2018.pdf

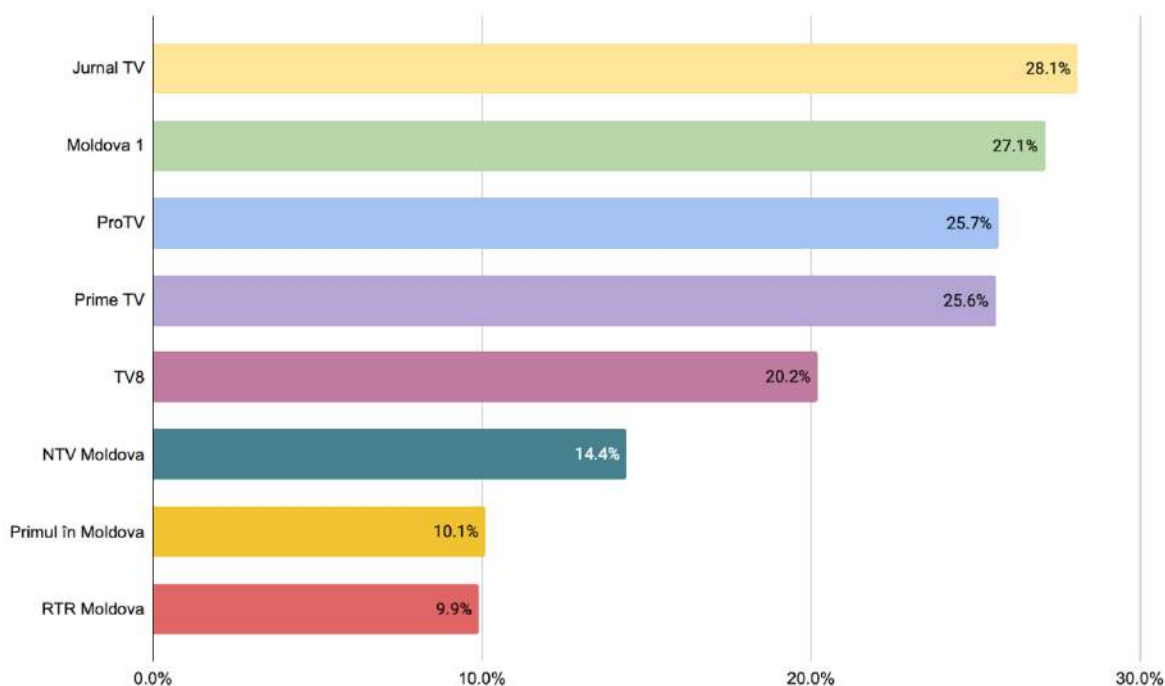
peste hotare, știrile și emisiunile televizate dețin întâietatea cumulând 55,8% dintre răspunsurile respondenților.

În baza BOP, am ales spre monitorizare buletinele de știri a opt dintre televiziunile pe care repondenții le-au menționat printre cele 3 posturi TV de la care se informează cel mai des. Este vorba despre JurnalTV, Moldova 1, ProTV, Prime TV, TV8, NTV Moldova, Primul în Moldova și RTR Moldova. A fost sistematizat conținutul buletinelor difuzate în prime-time (18:00-23:00) în zilele de duminică - joi, doar câte un singur buletin de știri pe zi per post TV.

Pentru a înțelege cum se formează percepția despre liderii internaționali, statele și organizațiile străine am sistematizat numărul și contextul în care au fost menționate 12 state și 11 lideri străini după cum urmează: Ucraina și V. Zelenskîi, Rusia și Vladimir Putin, Belarus și Alexandr Lukașenka, SUA și Joe Biden, România și Klaus Iohannis, Franța și Emmanuel Macron, Germania și Olaf Scholz, Cehia, Lituania, Marea Britanie și Lizz Truss/Rishi Sunak, Turcia și Recep Tayyip Erdogan, China și Xi Jinping. De asemenea, au fost monitorizate mențiunile Uniunii Europene (UE) și ale Ursulei Von der Leyen, Alianței Tratatului Nord-Atlantic (NATO), Organizației Tratatului de Securitate Colectivă (OTSC).

Subiecții monitorizați au primit câte un punct pentru fiecare știre în care au fost menționați. Dacă mai mulți apar în aceeași știre, fiecare va primi câte un punct.

Pentru a determina care este impactul știrii, am atribuit fiecăreia un punctaj reieșind din ponderea (popularitatea) televiziunii care a difuzat-o. Ponderile sunt indicate în Graficul nr.1. Dacă o televiziune are 40% pondere, înseamnă că este o sursă importantă de informare pentru 40% din cetățeni. Fiecare știre care ne interesează la acest post TV va fi calculată cu un punctaj de 0.4 puncte. În așa fel vom putea evalua impactul știrii asupra spectatorilor.

Grafic nr.1. Ponderea fiecărei televiziuni – procentul de respondenți care au indicat respectivul post TV între cele trei din care se informează cel mai des (conform BOP⁴)

Vom sistematiza și contextul în care este prezentat fiecare subiect monitorizat. În dependență de felul în care este scrisă, montată, prezentată știrea, în funcție de accente și tematica știrii, aceasta poate să prezinte subiectul monitorizării în lumină pozitivă, negativă sau neutră. În baza informațiilor prezentate, dar și a manierei de reflectare a subiecților spectatori își crează o opinie despre aceștia.

Reiterând – am monitorizat prezența statelor și liderilor străini, dar și a organizațiilor internaționale în principalele buletine de știri ale Republicii Moldova, marcând punctaj și context pentru fiecare apariție în dependență de ponderea televiziunii în cauză și felul în care știrea respectivă influențează opinia despre acest subiect.

Pentru a înțelege ce influență au știrile în formarea opiniei despre lideri străini și țări, vom compara datele obținute lunar în dinamică, cu rezultatele sondajelor privind încrederea în câțiva lideri străini cheie. În primul sondaj vom determina status quo în baza rezultatelor BOP privind încrederea în liderii străini, după care vom urmări evoluția acesteia în sondaje realizate lunar de Comunitatea WatchDog.MD.

Spațiul informațional televizat despre lideri și state străine în noiembrie 2022.

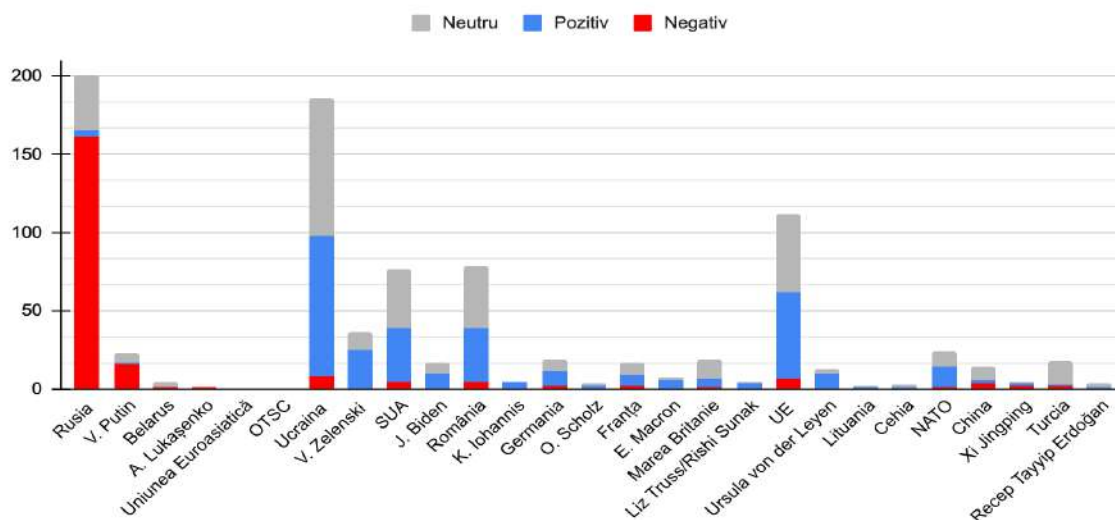
În perioada 23.10.2022 - 01.12.2022 cele 8 televiziuni monitorizate au cumulat 4391 de mențiuni ale subiecților monitorizați în știrile difuzate. Cel mai mare număr de mențiuni a liderilor și statele străine au fost identificate la postul RTR Moldova (916).

Am sistematizat modul în care a fost reflectat (pozitiv, negativ sau neutră) fiecare dintre subiecții monitorizați, în funcție de ponderea posturilor de televiziune, ca să înțelegem ce imagine au format acestea în societate despre fiecare lider, țară sau organizație.

---

⁴ <https://ipp.md/wp-content/uploads/2022/12/Sondajul-BOP-noiembrie-2022.pdf>

Reflectarea subiecților monitorizați în funcție de ponderea posturilor TV (total)

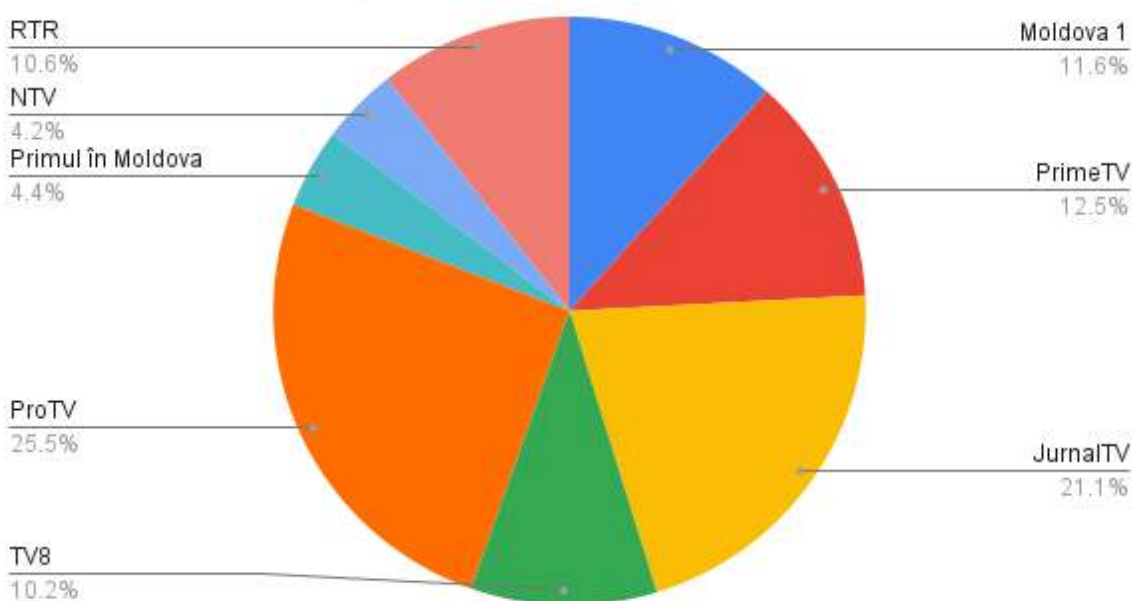

Grafic nr.2. Reflectarea subiecților monitorizați în funcție de ponderea posturilor TV (total)

Cea mai mare pondere a mențiunilor în știrile televizate a revenit Rusiei, care în majoritatea cazurilor a fost reflectată în context negativ. Pe locurile doi și trei sunt informațiile livrate despre Ucraina și Uniunea Europeană respectiv. Ambele fiind menționate preponderent în contexte pozitive sau neutre.

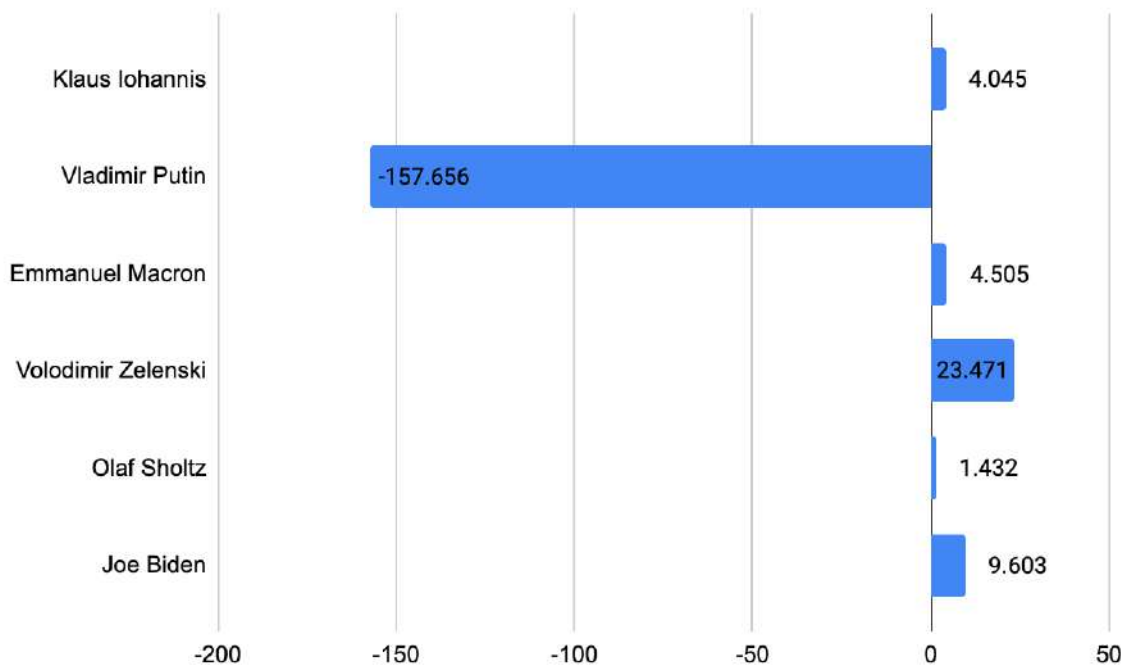
În cea mai mare parte la formarea unei opinii despre evenimentele politice și sociale din străinătate au contribuit posturile de televiziune ProTV, JurnalTV și Prime TV. La polul opus opus sunt posturile pro-Kremlin RTR, NTV Moldova și Primul în Moldova. Acestea au avut un impact mai mic asupra informării publicului general despre evoluțiile internaționale.

TOTAL PONDERE ȘTIRI TV

Grafic nr.3. Total pondere știri.

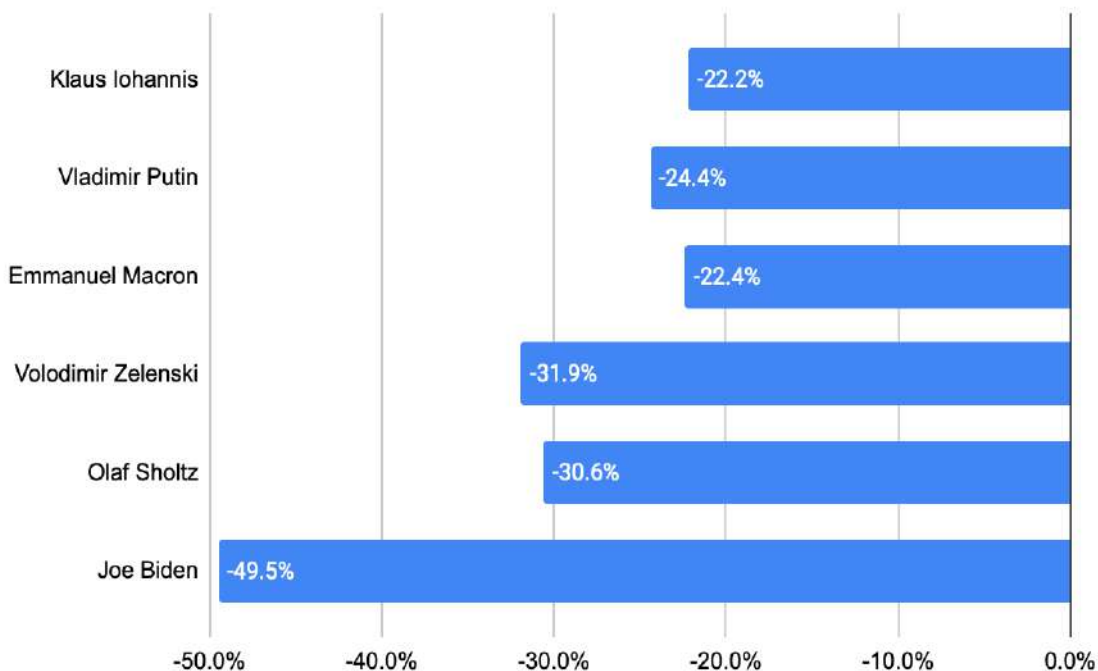
În baza acestor rezultate putem concluziona că pe parcursul lunii noiembrie percepția generală a publicului despre președintele Rusiei urma să fie influențată substanțial în sens negativ. Iar gradul de apreciere pozitivă a liderilor Ucrainei și SUA să crească ușor. A se vedea reprezentarea grafică de mai jos.

Grafic nr.4. Raportul dintre ponderea știrilor pozitive și negative despre liderii politici externi în spațiul informațional televizat din RM în noiembrie 2022

Totuși, potrivit BOP (Graficul nr.5), cel mai mare perdant la capitolul încredere nu este Vladimir Putin, ci liderul SUA - Joe Biden, cu o pondere negativă dublă decât cea a președintelui rus. Asta cu toate că raportul de mențiuni în știri în luna noiembrie, l-a favorizat ușor pe Biden și l-a defavorizat puternic pe Putin.

Grafic

nr.5. Încrederea în personalități politice potrivit BOP noiembrie 2022(raportul dintre încredere și neîncredere).

Biden este urmat la capitolul neîncredere de Volodimîr Zelenskîi, liderul de la Kiev. Și acesta a fost favorizat în majoritatea știrilor în care a fost menționat. Asta însă nu a fost suficient pentru a determina o schimbare substanțială a percepției zidite ani de zile de propaganda de la Kremlin despre cele două state.

În pofida neîncrederii majorității respondenților moldoveni în Putin, principalele teze ale propagandei ruse și anume că SUA este responsabilă de izbucnirea războiului în Ucraina⁵ sau că Ucraina e de vină de război - au căpătat încrederea publicului. De ce? Ani la rând Vladimir Putin era cel mai popular lider străin în Republica Moldova. Încă în 2020, Vladimir Putin cumula peste jumătate din încrederea moldovenilor. Respectiv, el avea o influență considerabilă asupra opiniei publice despre un spectru larg de subiecte. Iar în ultimii ani tezele de bază ale propagandei ruse erau îndreptate împotriva SUA și Ucrainei. Aceleași ținte predilecte le are propaganda Kremlinului și după declanșarea războiului la scară largă.

Concluzii privind reflectarea “Lumii Ruse” - Rusia, Belarus, Uniunea Euroasiatică și OTSC.

În perioada 23 octombrie - 1 decembrie 2022, la cele opt televiziuni monitorizate au fost date pe post 1064 de mențiuni ale lui Vladimir Putin, Alexandr Lukașenka, Rusia, Belarus. Cea mai mare parte a acestora a revenit Rusiei și lui Vladimir Putin - 1044.

5

https://www.stonybrook.edu/commcms/journalism/_pdf/paper_mapping%20of%20Russian%20Narratives-2.pdf?fbclid=IwAR11Bd-zCEvAyt1Xoyt7NH7M62mEJgoU6xux4-VIzqPFHerF23fn5A2Fuz0

În 72% dintre totalul știrilor despre generică "Lume Rusă"⁶, Rusia, Belarus și liderii celor două state sunt menționați în context negativ. Știri în care să se regăsească Uniunea Euroasiatică și Organizația Tratatului de Securitate Colectivă în perioada analizată nu au fost identificate.

Subiectul ↓	Neutru	Negativ	Pozitiv	Total știri	Raport pozitiv/negativ
Rusia	215	697	28	940	-669
V. Putin	33	62	9	104	-53
GENERAL RUSIA	248	759	37	1044	-722
Belarus	15	3	0	18	-3
A. Lukașenka	0	2	0	2	-2
Uniunea Euroasiatică	0	0	0	0	0
OTSC	0	0	0	0	0
GENERAL "LUMEA RUSĂ"	263	764	37	1064	-727

Astfel, Rusia a fost menționată în context negativ în aproape de 30 de ori mai multe știri decât în context pozitiv. La Vladimir Putin însă acest raport e semnificativ la mic la 7 știri negative revine una pozitivă. Numărul știrilor în care a fost vizat expres Putin este de 9 ori mai mic, decât cele în care a fost menționată Rusia. **În acest fel se depersonalizează atât deciziile luate de Vladimir Putin în contextul războiului din Ucraina dar și responsabilitatea pe care el o poartă pentru consecințele invaziei.**

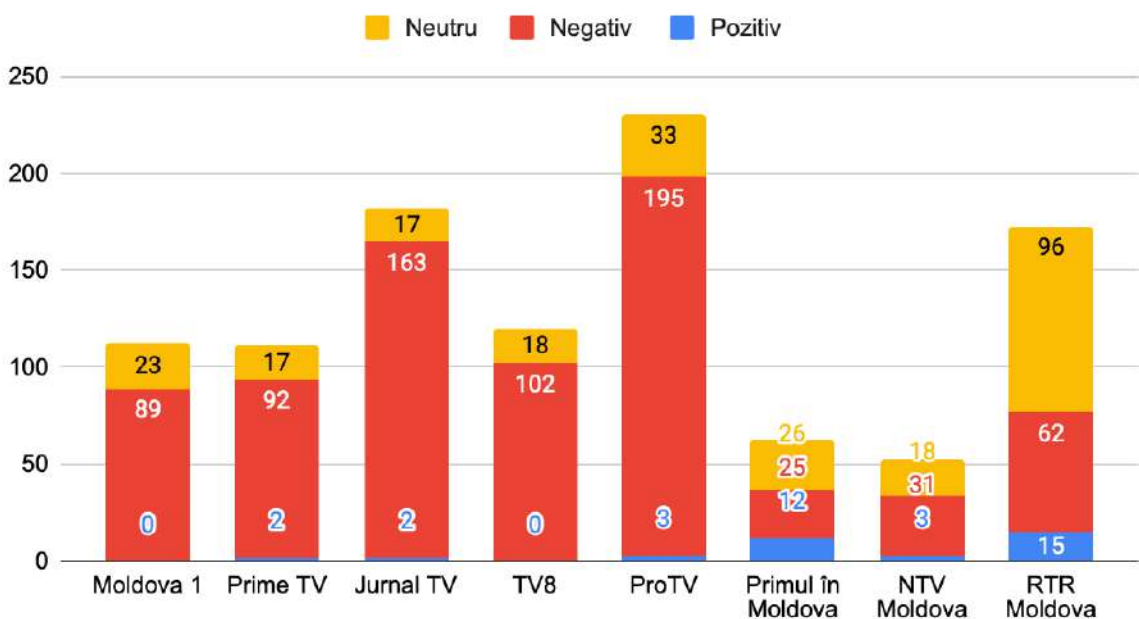
În tabelul de mai jos este prezentat totalul ponderii știrilor despre "lumea rusă" în funcție de televiziune și raportul celor negative la cele pozitive. Datele confirmă că nu doar numărul știrilor negative despre Rusia și Vladimir Putin a fost net mai mare decât a celor pozitive, dar și ponderea acestora.

⁶ Lumea rusă - termen folosit în cadrul acestui studiu pentru Rusia, Belarus, Vladimir Putin, Alexandr Lukașenka, Uniunea Euroasiatică, Organizația Tratatului de Securitate Colectivă.

Subiectul ↓	Neutru	Negativ	Pozitiv	Raport pozitiv vs negativ	Total știri pondere
Rusia	36.032	161.397	3.741	-157.656	201.17
V. Putin	6.169	15.923	1.233	-14.69	23.325
GENERAL RUSIA	42.201	177.32	4.974	-172.346	224.495
Belarus	3.347	0.715	0	-0.715	4.062
A. Lukașenka	0	0.514	0	-0.514	0.514
Uniunea Euroasiatică	0	0	0	0	0
OTSC	0	0	0	0	0
GENERAL "LUMEA RUSĂ"	45.548	178.549	4.974	-173.575	229.071

Ponderea mențiunilor Rusiei și ale președintelui acesteia, Vladimir Putin, în funcție de context și post TV a fost sistematizată în graficul de mai jos.

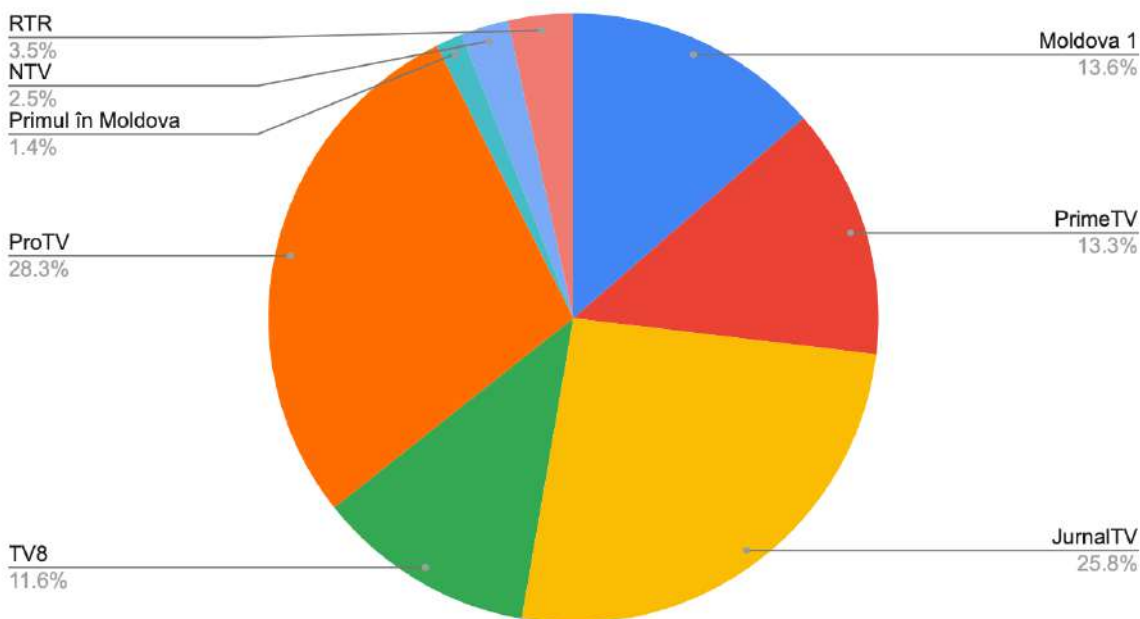
Mențiuni ale Rusiei și Vladimir Putin în știri TV

Grafic nr.6. Mențiuni ale Rusiei și a lui Vladimir Putin în știrile TV (total)

Rezultatele monitorizării arată că cea mai mare pondere a știrilor în care Rusia și Vladimir Putin au fost reflectați în context negativ o au posturile ProTV și JurnalTV. Aceste două posturi au furnizat peste jumătate din impactul negativ despre Rusia și liderul ei. Posturile pro-ruse RTR Moldova, NTV Moldova și Primul în Moldova au avut în acest sens o pondere cumulată de doar 7,4%.

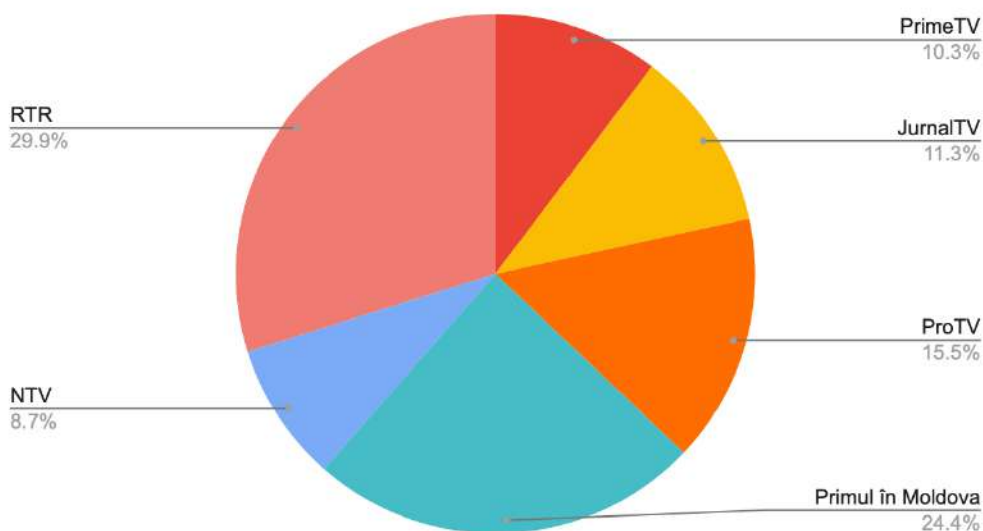
RUSIA ȘI VLADIMIR PUTIN ÎN CONTEXT NEGATIV LA TV (pondere)

Grafic nr.7. Rusia și Vladimir Putin în context negativ în știrile TV (pondere)

Ce ține de mențiunile în context pozitiv, deși au cumulat per total o pondere de doar 4.974 față de 177.32 negative, mai mult de jumătate a acestora revine televiziunilor pro-Kremlin - RTR Moldova, NTV Moldova și Primul în Moldova. Concluzionăm o politică editorială deliberată, având în vedere circumstanțele obiective. Totuși, având în vedere contextul obiectiv creat de agresiunea militară a Rusiei în Ucraina, aceste posturi TV (în special RTR și Primul în Moldova au evitat să facă propagandă indiscretă pro-Kremlin.

RUSIA ȘI VLADIMIR PUTIN ÎN CONTEXT POZITIV (pondere)

Grafic nr.8. Rusia și Vladimir Putin în context pozitiv în știrile TV (pondere)

Numărul de știri în care a fost menționată Rusia sau Vladimir Putin și contextele în care au fost făcute, poate fi văzut în tabelele⁷ de mai jos.

Postul TV:	Moldova 1				PrimeTV				JurnalTV				TV8			
Subiectul ↓	+	-	=	Total	+	-	=	Total	+	-	=	Total	+	-	=	Total
Rusia	0	87	19	106	2	89	15	106	1	135	16	152	0	92	16	108
V. Putin	0	2	4	6	0	3	2	5	1	28	1	30	0	10	2	12
GENERAL RUSIA	0	89	23	112	2	92	17	111	2	163	17	182	0	102	18	120
Belarus	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	3	3	0	1	3	4
A. Lukașenko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uniunea Euroasiatică	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OTSC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GENERAL "LUMEA RUSĂ"	0	89	24	113	2	93	17	112	2	163	20	185	0	103	21	124

Postul TV:	ProTV				Primul în Moldova				NTV				RTR			
Subiectul ↓	+	-	=	Total	+	-	=	Total	+	-	=	Total	+	-	=	Total
Rusia	2	177	24	203	11	25	26	62	3	31	16	50	9	61	83	153
V. Putin	1	18	9	28	1	0	0	1	0	0	2	2	6	1	13	20
GENERAL RUSIA	3	195	33	231	12	25	26	63	3	31	18	52	15	62	96	173
Belarus	0	1	5	6	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	2
A. Lukașenka	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uniunea Euroasiatică	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OTSC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GENERAL "LUMEA RUSĂ"	3	198	38	239	12	25	26	63	3	31	19	53	15	62	98	175

⁷ Știrile pozitive sunt marcate cu "+", negative cu "-" iar cele neutre cu "="

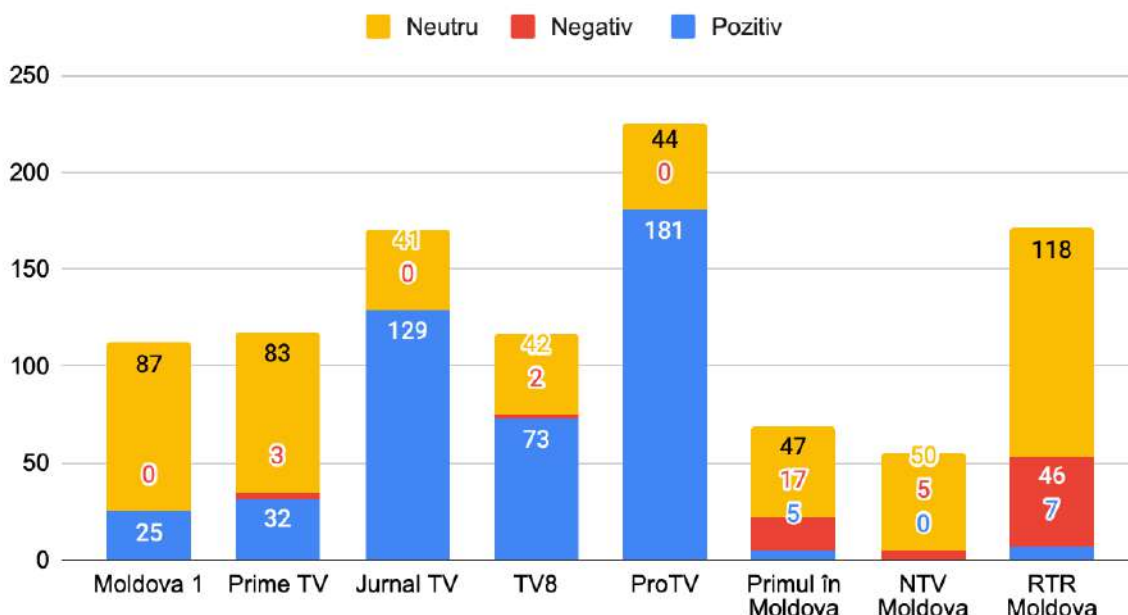
Practic știrile în care este menționat negativ Kremlinul și Rusia la RTR și Primul în Moldova sunt despre mersul războiului, unde Putin nu putea apărea pozitiv. Altfel aceste știri ar fi interpretate în calitate de propagandă a războiului și ar fi fost taxate de autorități. Dacă nu ar fi fost aceste constrângeri, putem presupune că ar fi fost mai multe știri pozitive pentru Putin și Rusia.

Concluzii privind reflectarea Ucrainei.

În perioada 23 octombrie - 1 decembrie numărul de mențiuni în care au fost vizate Ucraina și Volodîmîr Zelenskîi a fost 1037. Adică practic egal cu cele care vizează Rusia și pe Vladimir Putin. Raportul dintre mențiunile în context pozitiv și negativ sunt însă invers proporționale. Ucraina și Zelenskîi au fost menționați în context negativ în 73 de știri iar în context pozitiv în 452 de știri. Numărul aparițiilor neutre despre Ucraina este semnificativ mai mare decât despre Rusia, 512, comparativ cu 248.

Subiectul ↓	Neutru	Negativ	Pozitiv	Total știri	Raport pozitiv vs negativ
Ucraina	456	69	358	883	289
V. Zelenskîi	56	4	94	154	90
GENERAL UCRAINA	512	73	452	1037	379

Mențiuni ale Ucrainei și V.Zelenski în știri TV

Grafic nr.9. Mențiuni ale Ucrainei și ale lui Volodîmîr Zelenskîi în știrile TV (total)

Cum se vede din grafic, Ucraina a apărut în context negativ de cele mai multe ori în știrile RTR Moldova, fiind urmată de Primul în Moldova. Dar și cele mai multe mențiuni în context neutru, tot îi revin RTR Moldova, fiind urmat de Moldova 1 și Prime TV. Pe de altă parte PROTV și JurnalTV au menționat Ucraina și pe liderul acesteia preponderent în context pozitiv. Este simptomatic faptul că posturile TV pro-Kremlin au identificat ocazii pentru a produce mai multe știri negative decât pozitive despre Ucraina.

Totuși, opinia majorității spectatorilor despre Ucraina și Volodîmîr Zelenskîi a fost în mare parte influențată de știri pozitive (51,3%) și neutre (45%).

Grafic nr.10. Ponderea mențiunilor Ucrainei și ale lui Volodîmîr Zelenskîi în funcție de context

Cea mai mare pondere a știrilor pozitive a revenit posturilor ProTV și JurnalTV, iar neutre posturilor Moldova 1 și Prime TV.

Volodîmîr Zelenskîi a fost menționat în context negativ în știri de o singură televiziune - RTR Moldova, fiind vizat în acest sens în 4 știri. Acest număr de știri nu putea fi determinant pentru a influența în sens negativ opinia majorității spectatorilor despre Zelenskîi.

Ucraina pe de altă parte, a fost plasată în context negativ de mai multe televiziuni. Însă, RTR Moldova deține de departe întâietate, cu 42 de știri. Postul este urmat de Primul în Moldova cu 17 știri, NTV Moldova (5), Prime TV (3), TV8 (2). Însă considerând ponderea, nici măcar luate toate împreună aceste posturi nu puteau să influențeze semnificativ în sens negativ opinia generală despre Ucraina.

Concluzii privind reflectarea Occidentului (România, UE, SUA, Marea Britanie, NATO)

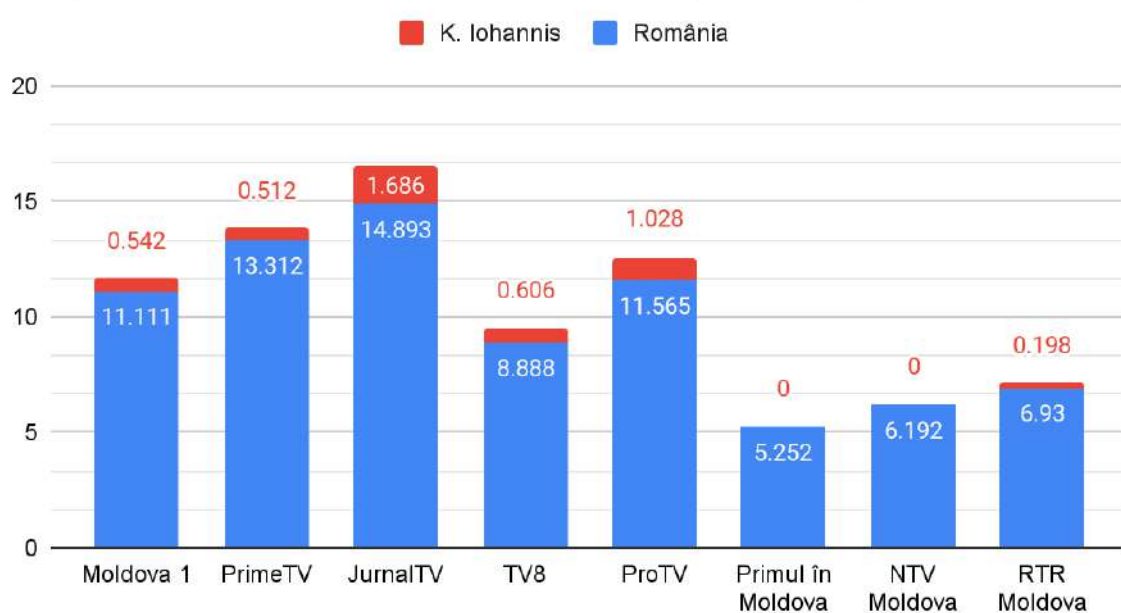
România și Klaus Iohannis

În perioada monitorizării România a fost menționată în 400 de știri difuzate de televiziunile analizate în acest raport, fiind pe locul patru dintre subiecții menționați în știrile TV (Grafic nr.2). Lui Klaus Iohannis i-au revenit 19 știri în care a fost menționat.

Subiectul ↓	Neutru	Negativ	Pozitiv	Total știri	Raport pozitiv vs negativ
România	208	37	155	400	118
K. Iohannis	2	0	17	19	17

În jumătate din știrile difuzate, România a fost menționată în context neutru, în 38% din știri în context pozitiv și în 9,5% în context negativ. Klaus Iohannis pe de altă parte a fost preponderent plasat în context pozitiv - 89.5% dintre cazuri, având 0 mențiuni negative și 10,5% mențiuni neutre.

Mențiuni ale României și K. Iohannis în știrile TV (pondere)

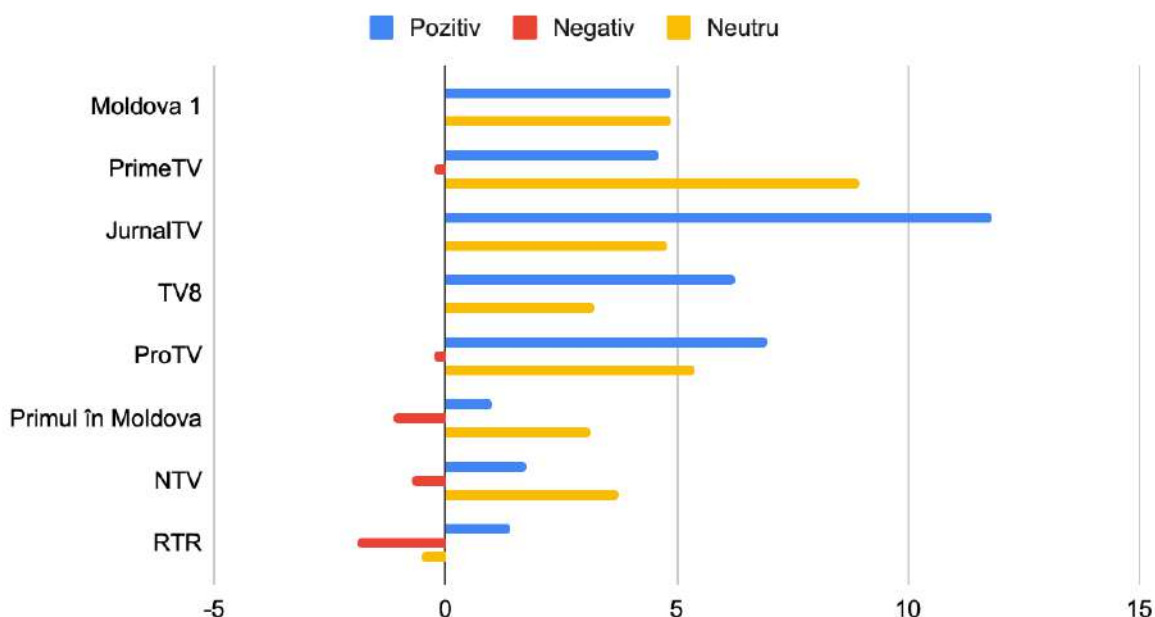

Grafic nr.11 Mențiuni ale României și Klaus Iohannis în știrile TV (total)

Cea mai mare contribuție în formarea unei opinii despre România și Iohannis au avut-o posturile JurnalTV, Prime TV și ProTV. Cea mai mică - Primul în Moldova, NTV Moldova și RTR Moldova. Remarcăm, din nou, că ponderile nu reflectă doar numărul de mențiuni, dar și popularitatea posturilor TV. Astfel, ponderea unui post TV poate fi mai mare din contul popularității, chiar dacă a avut mai puține știri la subiect.

Contextul mențiunilor României și K.Iohannis (ponderi)

Grafic nr.12. Ponderea mențiunilor României și ale lui Klaus Iohannis în funcție de context

Televiziunile cu cea mai mare pondere și respectiv, influență asupra opiniei publice generale, au furnizat preponderent conținut pozitiv sau neutru despre România și Iohannis. Excepție fiind posturile RTR Moldova, Primul în Moldova și NTV Moldova. Opinia spectatorilor acestor posturi, în special Primul în Moldova și a RTR Moldova despre România a fost influențată negativ.

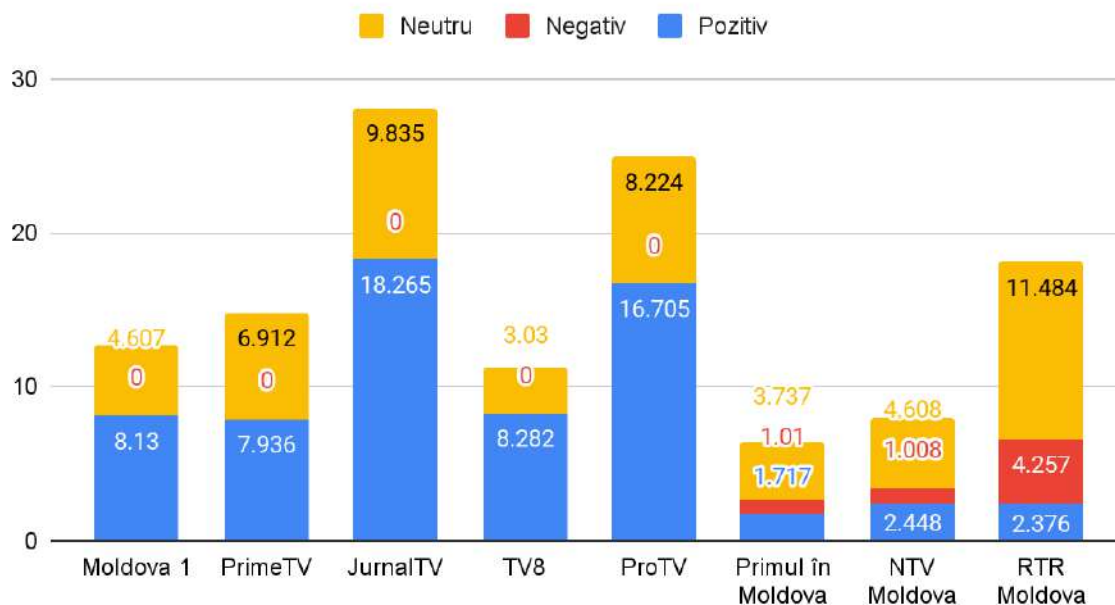
Uniunea Europeană și Ursula von der Leyen

Uniunea Europeană a fost menționată în 598 de știri, pe parcursul perioadei monitorizate, fiind pe locul trei în funcție de numărul de apariții, după Rusia și Ucraina.

Subiectul ↓	Neutru	Negativ	Pozitiv	Total știri	Raport pozitiv vs negativ
UE	294	57	247	598	190
Ursula von der Leyen	17	3	43	63	40

Atât Uniunea Europeană cât și președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen a fost prezentate preponderent în context pozitiv și neutru.

Mențiuni UE și Ursula von der Leyen în știri TV (pondere)

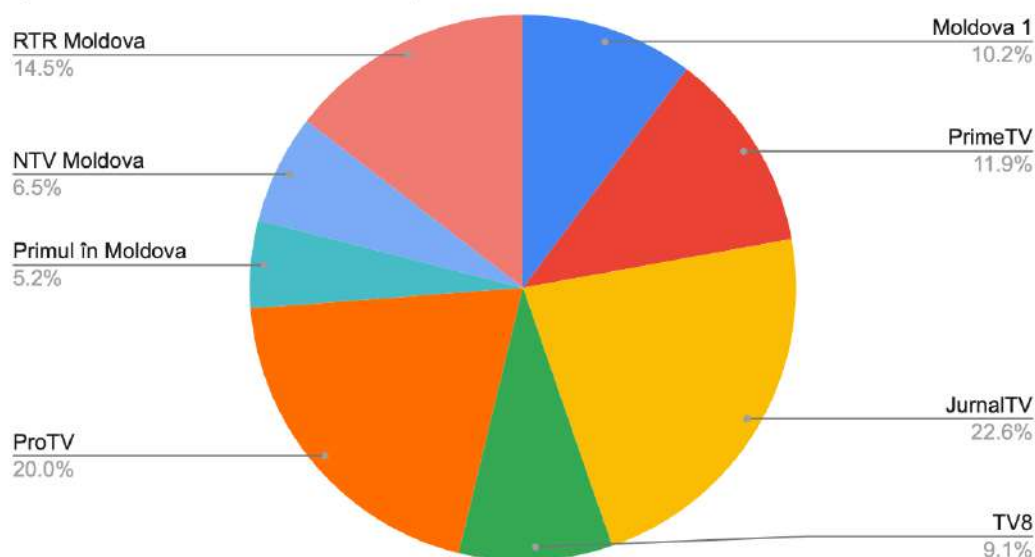

Grafic nr.13. Ponderea mențiunilor UE și ale Ursulei von der Leyen în funcție de context

Ca și în alte situații analizate, singurele televiziuni care au plasat în context negativ Uniunea Europeană sau președinta Comisiei Europene, sunt RTR Moldova, NTV Moldova și Primul în Moldova. Impactul acestora asupra publicului general este redus. Cel puțin jumătate de știri difuzate de aceste 3 posturi fiind neutre sau pozitive. Totuși din câte se poate vedea din graficul de mai sus cele trei televiziuni au format opinia a mai bine de un sfert din audiența generală.

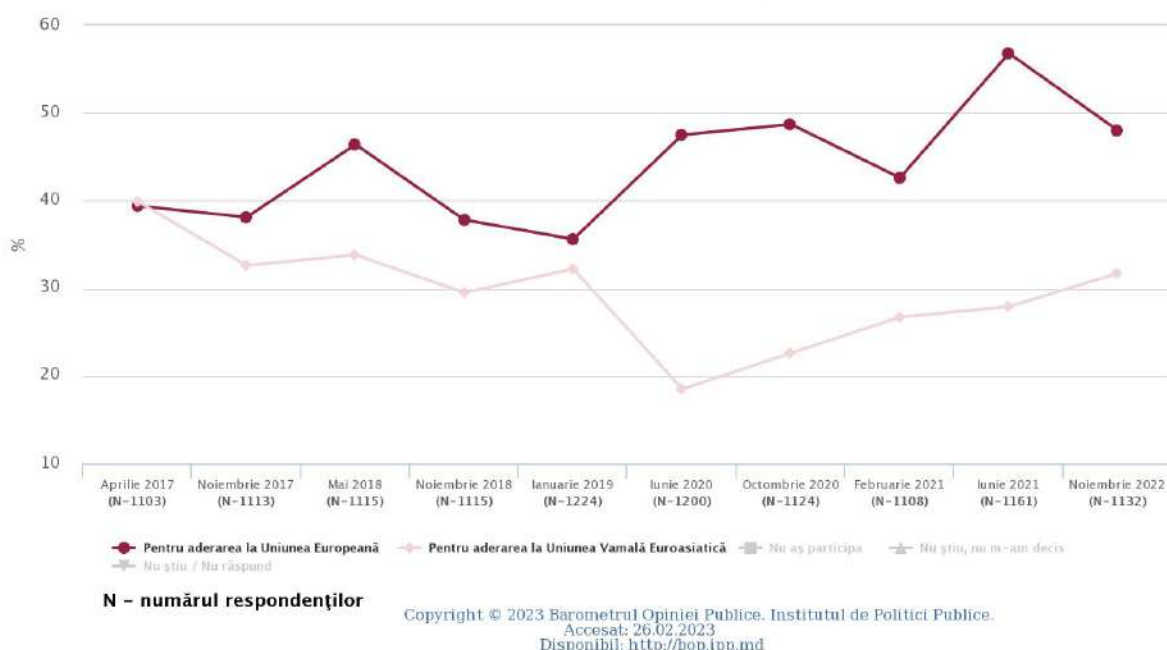
Potrivit BOP opinia cetățenilor despre UE este mai degrabă pozitivă. 48% dintre respondenți au spus că ar vota mai degrabă pentru aderarea la Uniunea Europeană, față de 31,7% care au spus că ar vota pentru aderarea la Uniunea Euroasiatică.

Știri difuzate despre UE și Ursula von der Leyen (pondere)

Grafic nr.14. Ponderea știrilor în care au fost menționate UE și Ursula vor der Leyen

Dacă ar trebui să alegeți, în cadrul unui referendum, între aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană și aderarea Republicii Moldova la Uniunea Vamală Euroasiatică (Rusia-Belarus-Kazahstan), pentru ce ați opta?
 Perioada: 04.2017, 11.2017, 05.2018, 11.2018, 01.2019, 12.2019, 06.2020, 10.2020, 02.2021, 06.2021, 11.2022

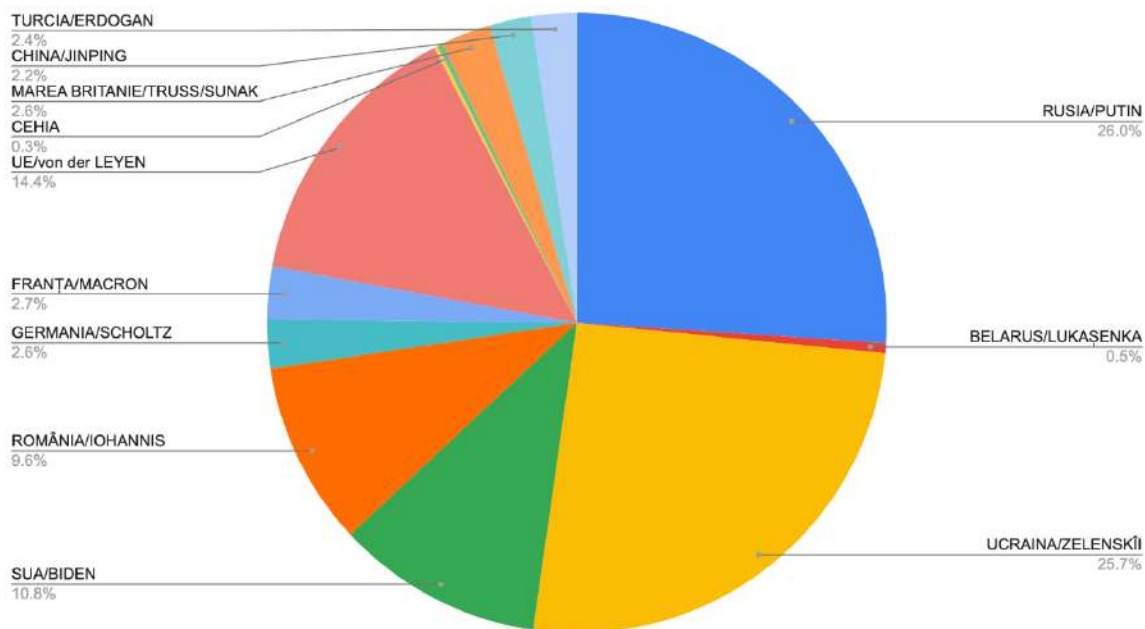
Grafic nr.15. Respondenți BOP pro aderare la UE

Cantitatea mare de știri favorabile pentru percepția UE încă nu garantează o sporire a numărului susținătorilor cursului de integrare. Aceste preferințe sunt puternic influențate de impactul propagandei multianuale prin posturi TV, dar și a celei curente, care găsește încă suficiente căi de a pentru spațiul informațional moldovenesc.

Țări UE: Germania și Olaf Scholz, Franța și Emmanuel Macron, Lituania, Cehia

Ponderea știrilor despre Germania, Franța și liderii acestor state au cumulat doar 5,1% din totalul aparițiilor tuturor statelor și liderilor acestora în știrile TV, în perioada analizată.

PONDEREA ȘTIRILOR TV DESPRE ȚĂRI ȘI LIDERII LOR

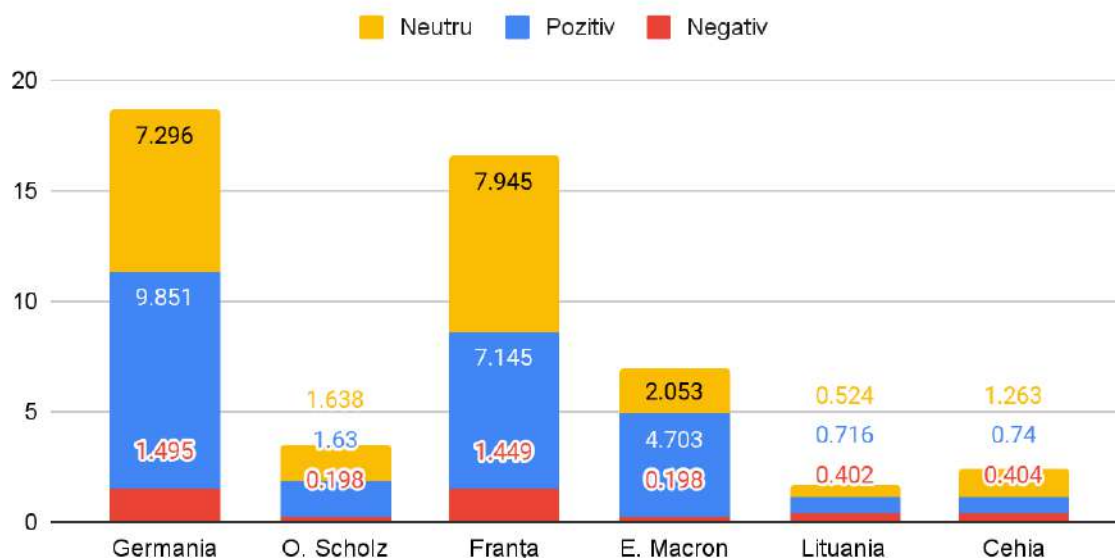

Grafic nr.16. Ponderea știrilor TV despre țări și liderii acestora

Majoritatea știrilor au contribuit la formarea unei opinii preponderent pozitive despre aceste țări. Iar în cazul Lituaniei și Cehiei, unei opinii neutre. Germania și Franța au fost plasate în context negativ în 12-15% din totalul știrilor.

Subiectul ↓	Neutru	Negativ	Pozitiv	Total știri	Raport pozitiv vs negativ
Germania	44	15	51	110	36
O. Scholz	11	2	8	21	6
Franța	49	13	39	101	26
E. Macron	11	2	23	36	21
Lituania	3	3	3	9	0
Cehia	6	2	3	11	1

Ponderea știrilor despre Germania, Franța, Cehia, Lituania, O. Scholtz și E. Macron în funcție de context

Grafic nr.17. Ponderea știrilor despre Germania, Franța, Cehia, Lituania, O.Scholtz și E. Macron în funcție de context

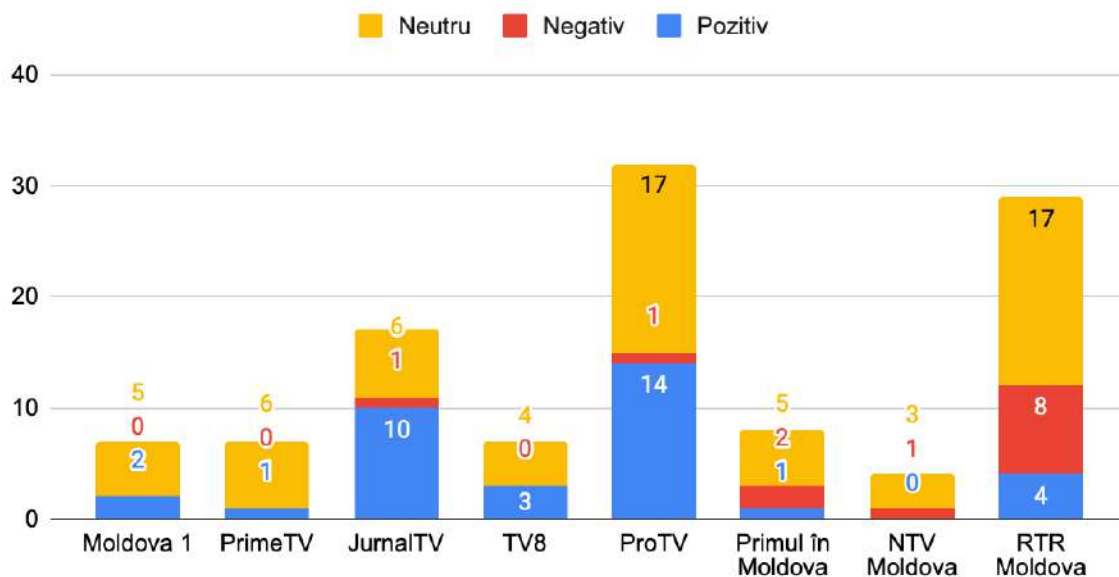
Marea Britanie și Liz Truss/Rishi Sunak

Ponderea știrilor despre Marea Britanie și cei doi premieri Liz Truss și Rishi Sunak este echivalentă cu cea a știrilor despre Germania și Olaf Scholz. Deși Marea Britanie nu s-a implicat semnificativ în perioada analizată în gestionarea situației create de invazia Rusiei în Ucraina, ea s-a regăsit cu o pondere similară Germaniei din cauza știrilor legate de schimbarea premierului, care a avut loc în această perioadă.

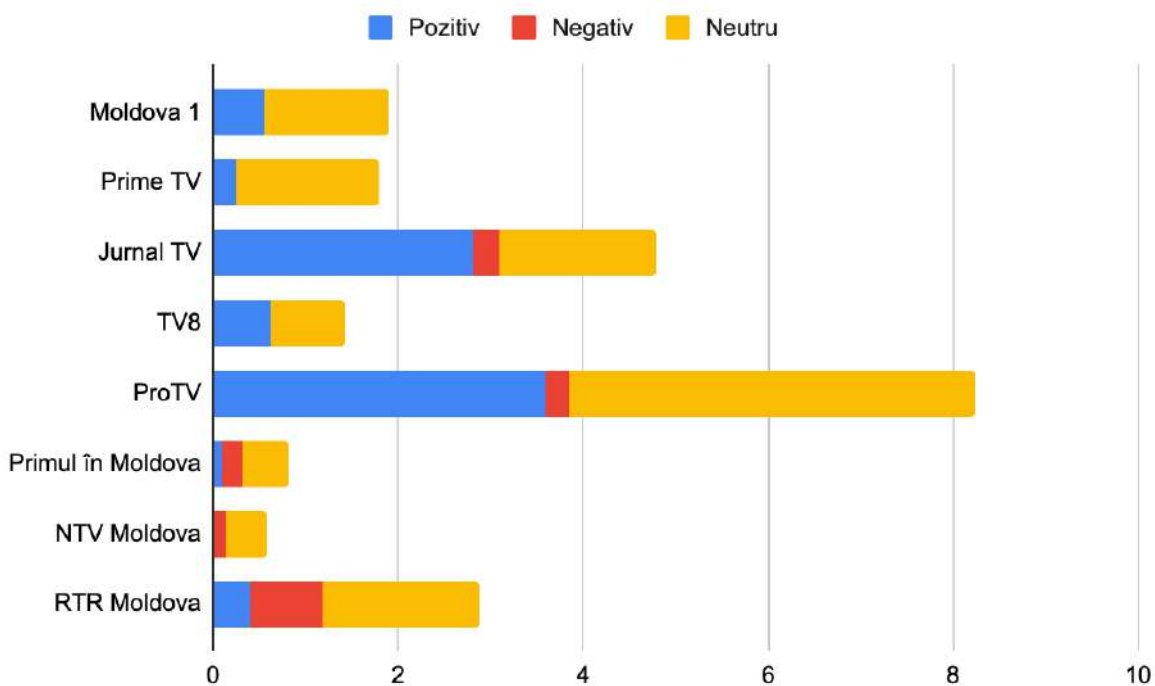
Cele mai multe știri despre Marea Britanie au livrat telespectatorilor de ProTV (26) și RTR Moldova (23). RTR a prezentat Marea Britanie ca stat implicat în explozia Nord Stream. Postul a difuzat același număr de știri neutre ca și ProTV însă 8 știri negative despre Marea Britanie și liderii acestui stat, față de una negativă difuzată de ProTV. ProTV a difuzat 14 știri în care subiecții monitorizați au fost reflectați în lumină pozitivă, RTR Moldova a difuzat 4.

Totuși ponderea știrilor despre Marea Britanie: nici a celor pozitive și nici a celor negative nu a contribuit esențial la schimbarea opiniei în favoarea sau defavoarea statului și liderilor acestuia în manieră semnificativă întrucât ponderea știrilor neutre a fost mult mai mare.

Mențiunile Marii Britanii și liderilor acesteia în funcție de context (total)

Grafic nr.18. Mențiunile Marii Britanii, ale Liz Truss/Rishi Sunak în funcție de context (total)

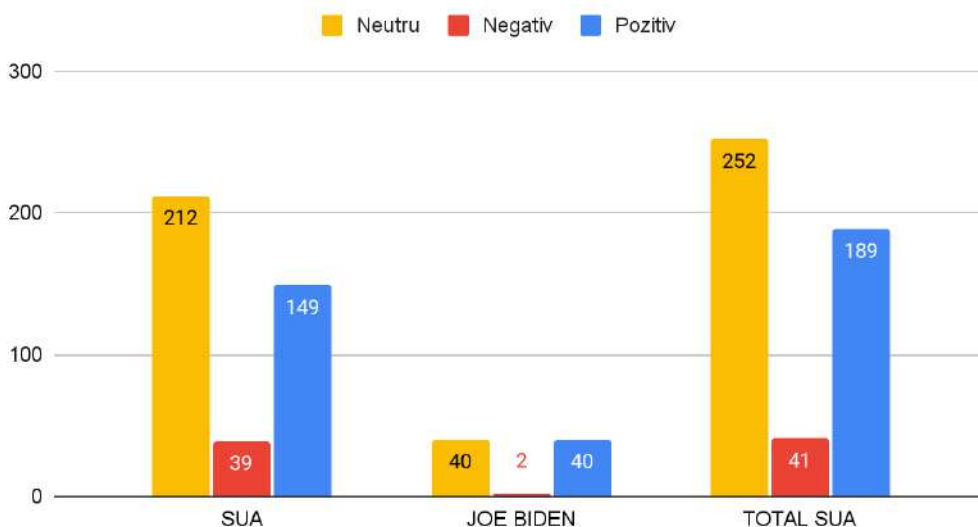

Grafic nr.19. Ponderea mențiunilor Marii Britanii, ale Liz Truss/Rishi Sunak în funcție de context

SUA și Joe Biden

Statele Unite ale Americii și Joe Biden au cumulată 482 de mențiuni. SUA este pe locul cinci în topul celor mai menționați subiecți pe parcursul perioadei monitorizate.

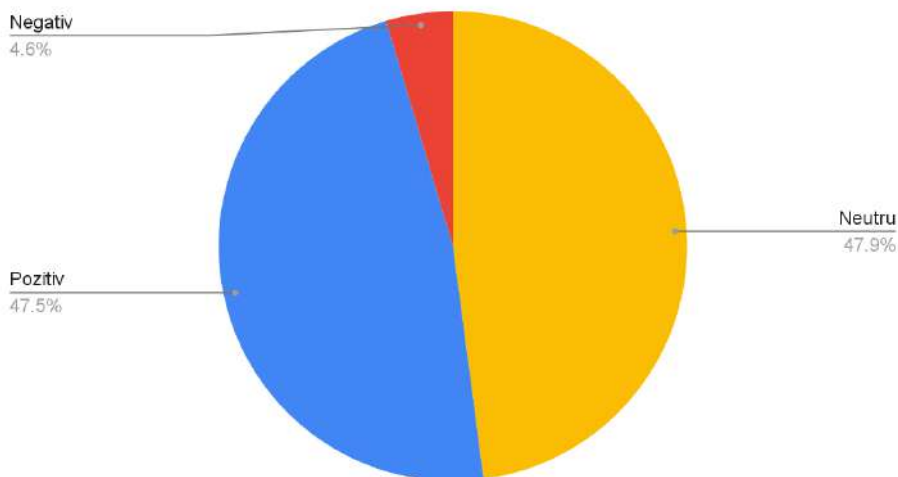
Contextul mențiunilor SUA și Joe Biden în cadrul știrilor TV

Grafic nr.20. Contextul mențiunilor SUA și ale lui Joe Biden la știrile TV (total)

În graficul de mai sus am sistematizat mențiunile SUA și ale lui Joe Biden în funcție de contextul în care au fost reprezentați în știri. Ambii subiecți au fost menționați preponderent în context pozitiv, sau neutru. Aceeași situație se atestă și dacă analizăm aparițiile în funcție de ponderea televiziunilor de care au fost acestea difuzate.

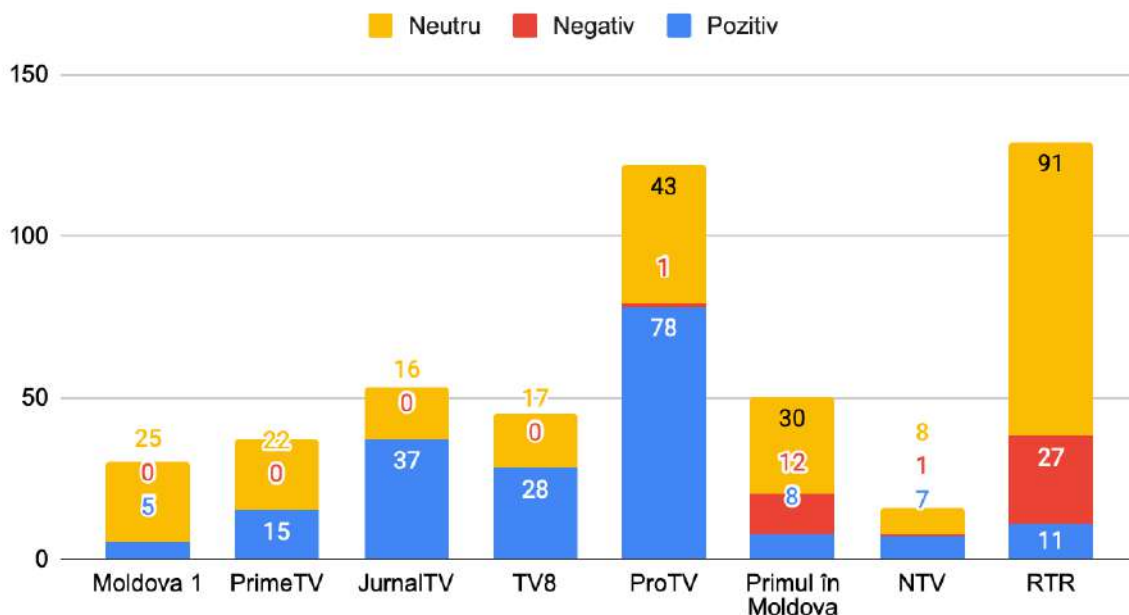
Total mențiuni SUA și Joe Biden la știri TV (pondere)

Grafic nr.21. Ponderea mențiunilor SUA și Joe Biden în știrile TV

Cel mai des în știri SUA și Joe Biden au fost menționați în știrile RTR Moldova. Postul este urmat de ProTV. Acestor două canale TV le revine peste jumătate din mențiunile SUA și ale lui Biden de la cele opt posturi monitorizate.

Mențiuni ale SUA și Joe Biden la TV (total)

Grafic nr. 22. Mențiunile SUA și Joe Biden în funcție de post TV și context (total)

RTR Moldova se remarcă prin cele mai multe mențiuni neutre și negative. Astfel opinia generală a telespectatorilor acestui post a fost influențată ușor negativ. Similar s-a întâmplat și la postul Primul în Moldova la care din totalul mențiunilor SUA și ale lui Joe Biden, 24% erau în context negativ, față de 16% mențiuni în context pozitiv.

ProTV pe de altă parte a furnizat cel mai mare număr de mențiuni în context pozitiv față de alte posturi, acestea fiind urmate de mențiuni în context neutru. În 63% dintre mențiuni SUA și Biden au fost reflectați pozitiv, față de 0,8% de știri în context negativ. ProTV este urmat de JurnalTV și TV8 la numărul de mențiuni pozitive.

Totuși, considerând ponderea substanțial mai mică a posturilor pro-ruse, știrile difuzate de acestea nu influențează decât în măsură redusă opinia publică generală.

NATO

În perioada analizată Tratatul Alianței Nord-Atlantice (NATO) fost menționat în 114 știri TV, număr comparabil cu cel al mențiunilor Marii Britanii și al liderilor acesteia. În 90% dintre aceste știri NATO a fost plasat în context pozitiv sau neutru. Unei știri negative i-au revenit patru pozitive.

Subiectul ↓	Neutru	Negativ	Pozitiv	Total știri	Raport pozitiv vs negativ
NATO	53	11	50	114	39

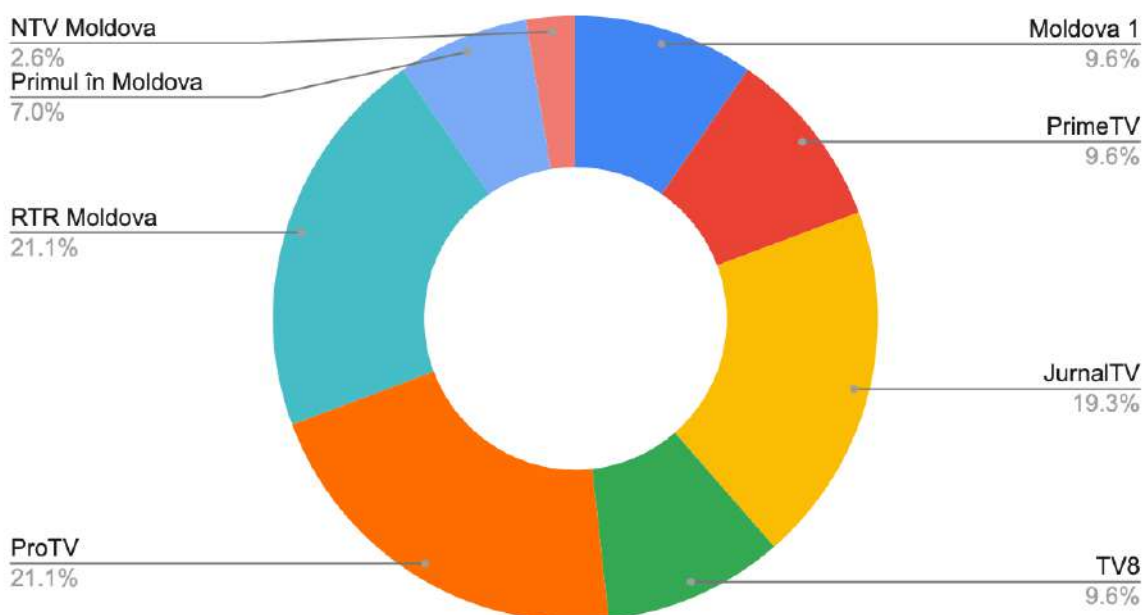

Impactul știrilor negative în funcție de audiența posturilor TV este mult mai mic la nivel de audiență generală, întrucât, cum vom explica mai jos, toate știrile negative au fost generate de televiziunile afiliate Federației Ruse.

Subiectul ↓	Neutru	Negativ	Pozitiv	Total știri	Raport pozitiv vs negativ
NATO	10.229	1.093	12.663	23.985	11.57

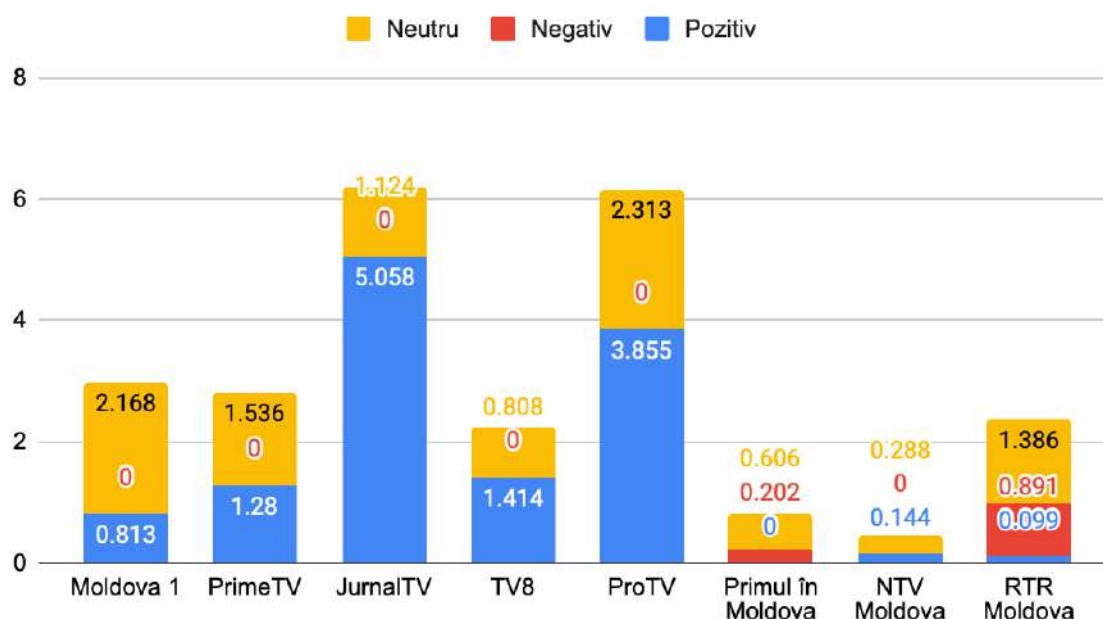
Cele mai multe știri în care a fost menționată NATO au fost difuzate de posturile ProTV și RTR Moldova, urmate de JurnalTV. Primele două posturi au difuzat câte 24 de știri, în care a fost menționată alianța.

Mențiuni NATO în funcție de postul TV

Grafic 23. Mențiuni NATO în știri în funcție de postul TV (total)

Ponderele mențiunilor NATO în știrile TV

Grafic nr.24 Ponderele mențiunilor NATO în funcție de context și post TV

Însă din cauza diferenței de audiență, impactul știrilor difuzate de ProTV asupra publicului general este de 2.6 ori mai mare decât a celor difuzate de RTR Moldova. Prime TV, Moldova 1 și posturile TV independente⁸ inclusiv ProTV au prezentat NATO preponderent neutru sau în lumină pozitivă. RTR Moldova, pe de altă parte a difuzat cele mai multe știri cu impact negativ despre NATO. Unei mențiuni pozitive i-au revenit 9 negative și 14 neutre. Primul în Moldova a difuzat două știri cu impact negativ despre NATO, restul șase fiind neutre. NTV Moldova a difuzat cele mai puține știri în care a fost menționată alianța nord-atlantică, 1 fiind pozitivă și 2 neutre.

Per general, televiziunile cu cel mai mare impact asupra audienței au difuzat știri neutre și pozitive, depășind semnificativ cantitatea și impactul știrilor negative. Astfel opinia publică referitoare la NATO putea fi influențată ușor pozitiv la nivel de public general.

Occidentul în știrile TV

Occidentul, adică țările Uniunii Europene, SUA, Marea Britanie și liderii acestora monitorizați în această perioadă, precum și NATO, au fost reflectați preponderent neutru și pozitiv.

⁸ JurnalTV, ProTV, TV8

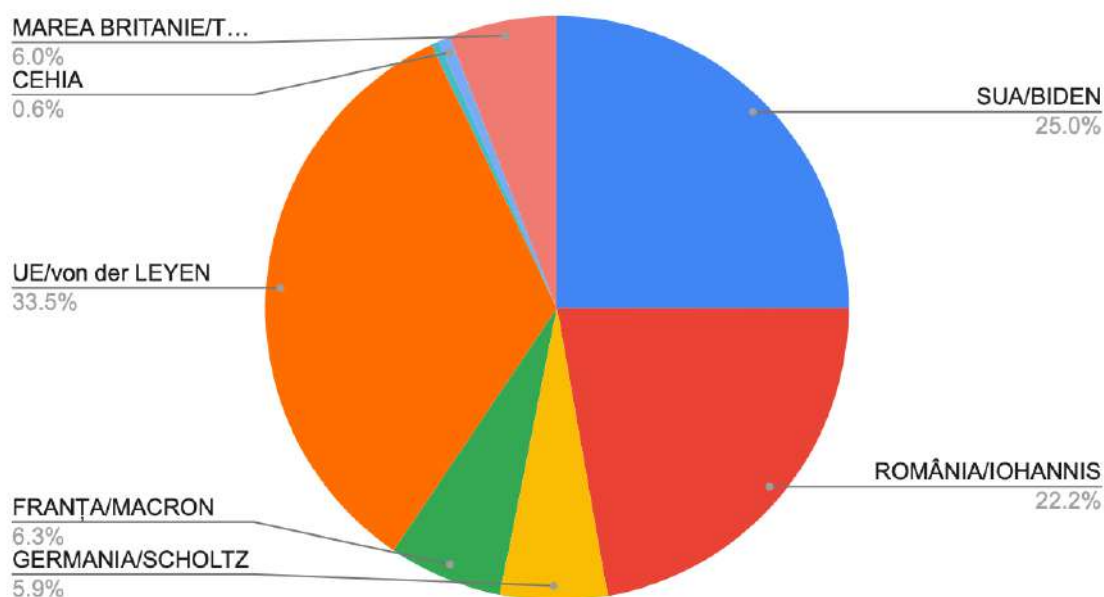
Subiectul ↓	Neutru	Negativ	Pozitiv	Total știri	Raport pozitiv vs negativ
GENERAL OCCIDENT	950	186	828	2075	642

Impactul asupra publicului general al știrilor pozitive despre Occident a fost de nouă ori mai mare decât a celor negative.

Subiectul ↓	Neutru	Negativ	Pozitiv	Total știri	Raport pozitiv vs negativ
GENERAL OCCIDENT	167.841	20.025	186.119	396.344	166.094

Cea mai mare contribuție la formarea opiniei publicului despre Occident au avut-o știrile în care a fost menționată Uniunea Europeană și Ursula von der Leyen, știrile despre SUA și Joe Biden, după care cele în care a fost menționată România și Klaus Iohannis. Potrivit datelor analizate mai sus în capitolele destinate fiecărei entități în parte, toate au fost reflectate preponderent pozitiv și neutru. Astfel, opinia generală a spectatorilor acestor posturi a fost influențată ușor pozitiv.

Ponderea statelor și liderilor occidentali în știrile TV

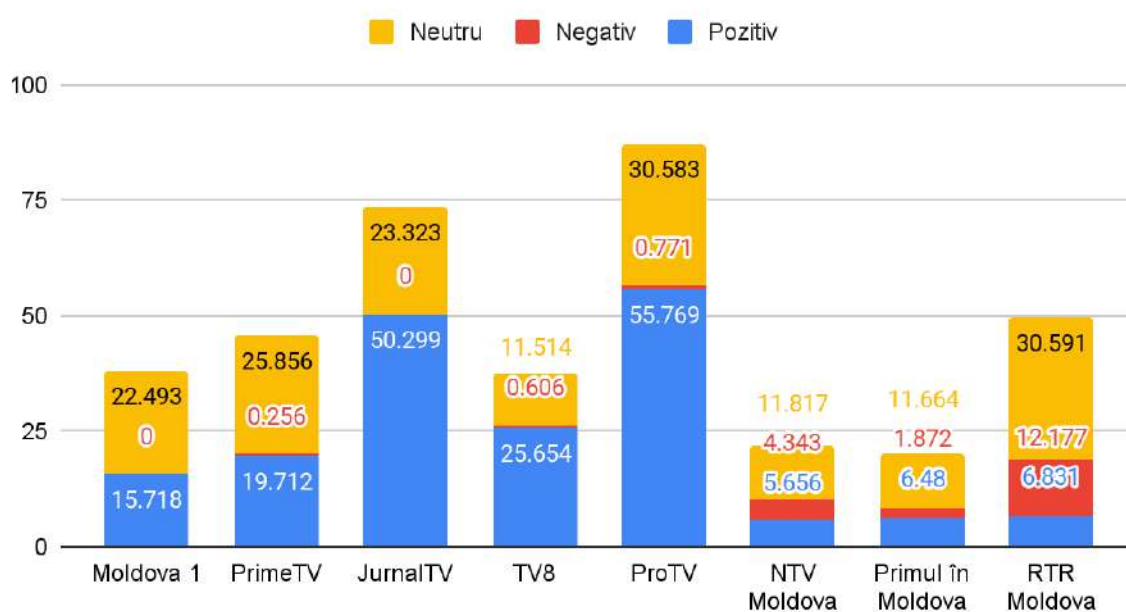

Grafic nr.25. Ponderea statelor și liderilor occidentali în știrile TV

Totuși, există diferență în funcție de televiziunile pe care le-au privit oamenii. Astfel, telespectatorii posturilor TV8, JurnalTV și ProTV au văzut știri în mare parte pozitive despre Occident, acestea depășindu-le atât pe cele neutre cât și impactul infim de mic al celor negative. Spectatorii posturilor Moldova 1 și Prime TV au văzut Occidentul în știri preponderent neutre care au avut cel mai mare impact, după care de cele pozitive, care au putut favoriza opinia oamenilor despre statele vestice și liderii lor. Pe de altă parte, impactul știrilor negative difuzate de RTR Moldova asupra publicului său a fost de două ori mai mare decât a celor

pozitive. Respectiv, opinia acestor oameni a fost influențată negativ. Impactul știrilor negative și a celor pozitive asupra publicului NTV Moldova este aproximativ similar, acesta fiind completat de știri neutre, astfel opinia publicului acestui post nu a fost influențată semnificativ în nicio direcție. Primul în Moldova a plasat statele occidentale și liderii acestora în preponderent în context neutru, acesta fiind influențat ușor pozitiv, întrucât impactul mențiunilor pozitive le-a depășit pe cel al mențiunilor negative de trei ori. Totuși, este important să menționăm că o mare parte dintre mențiunile în context pozitiv la posturile RTR, NTV și Primul în Moldova vizează aspecte interne și bilaterale (cum ar fi proiecte susținute de UE, de exemplu) și nu neapărat influențează puternic crearea unor opinii despre procese geopolitice, valori etc.. În aceste circumstanțe, nu putem să nu remarcăm o predilecție a posturilor care retransmiteau conținut media din Rusia pentru o politică editorială anti-occidentală. Uneori aceste ocazii informaționale erau dictate de agende de dezinformare.

Contextul reflectării Occidentului în funcție de postul TV

Grafic nr.26. Contextul reflectării Occidentului în funcție de postul TV

Concluzii privind reflectarea Chinei și Turciei

Majoritatea mențiunilor despre China și Turcia au fost făcute în context neutru. Iar raportul mențiunilor negative la pozitive este în defavoarea ambelor state. Xi Jinping a fost menționat mai des în știri decât omologul său turc, în pofida rolului de mediator în războiul Rusiei împotriva Ucrainei, pe care încearcă să și-l asume Erdogan. Totuși numărul știrilor în care cei doi au fost prezentați în lumină pozitivă este un pic mai mare decât a celor negative. Cel mai des în lumină pozitivă Xi Jinping a fost prezentat de RTR Moldova, unde unei mențiuni în context negativ i-au revenit 4 pozitive. Impactul știrilor despre China, Turcia și liderii acestor state a fost limitat, comparativ cu ceilalți subiecți monitorizați.

Subiect	Neutru	Negativ	Pozitiv	Total	Raport pozitiv vs negativ
China	50	22	12	84	-10
Xi Jinping	8	8	9	25	1
Turcia	69	14	8	91	-6
Recep Tayyip Erdoğan	12	1	2	15	1

Concluzii privind reflectarea subiectelor externe la posturile Primul în Moldova, NTV Moldova și RTR Moldova.

Vom analiza în acest capitol numărul de știri în care au fost menționați subiecții monitorizați, și mai puțin ponderea acestora întrucât vrem să vedem care este opinia pe care o formează posturile de televiziune doar la nivel de public propriu nu și cel general.

Au fost analizate principalele buletine de la posturile de televiziune menționate, două dintre care au fost emise în limba română (Primul în Moldova și NTV Moldova) și unul în limba rusă (RTR Moldova).

18,3% din totalul respondenților la BOP au spus că privesc cel puțin una dintre televiziunile RTR Moldova, NTV Moldova și Primul în Moldova.

Opinia despre așa zisa Lume Rusă, a fost formată de știri în care a fost menționată Rusia și Vladimir Putin. Mențiuni despre Alexandr Lukașenka, OTSC și Uniunea Euroasiatică în această perioadă nu au fost, iar Belarus a fost menționată într-o știre de NTV Moldova și în două de RTR Moldova ambele posturi reflectându-le neutru.

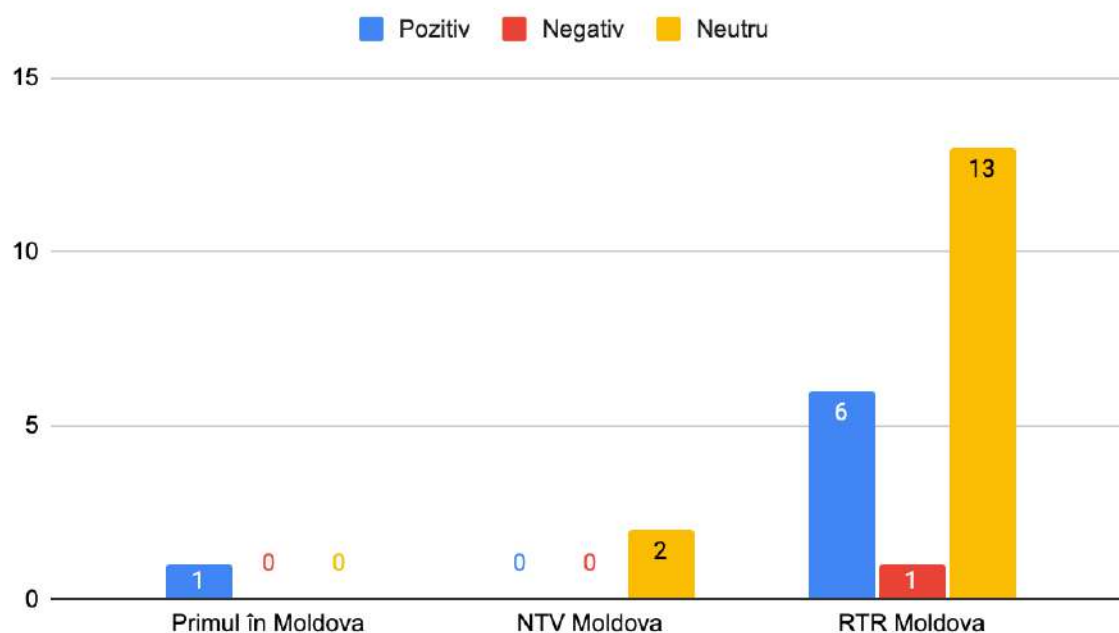
Dintre aceste trei posturi TV RTR Moldova este de departe, canalul care a menționat în știrile sale cel mai mult Rusia și pe Vladimir Putin. În perioada analizată au fost identificate 173 de știri în care au fost menționat statul, președintele sau ambii. Comparativ, Primul în Moldova a menționat Rusia și/sau pe V.Putin în 63 de știri iar NTV Moldova în 52 de știri.

NTV Moldova și Primul în Moldova au difuzat cele mai puține știri în care au fost menționate Rusia și Vladimir Putin comparativ cu toate celelalte posturi monitorizate. În buletinele acestor două televiziuni, Vladimir Putin a fost menționat pe tot parcursul perioadei monitorizate doar de 3 ori. Primul în Moldova l-a plasat o dată în context pozitiv, iar NTV Moldova de 2 ori în context neutru. La RTR Moldova, deși președintele rus a apărut mai des decât la celelalte două posturi, cumulând 20 de mențiuni din cele 173 care o includ și pe Rusia, liderul de la Moscova a fost plasat în context pozitiv de 6 ori, în cel negativ o dată, și în neutru de 13 ori, înclinând astfel balanța percepției publicului spre pozitivă față de Putin. Iar această pondere are loc în condițiile agresiunii militare împotriva Ucrainei.

Rusia și Vladimir Putin au fost menționați în context pozitiv la Primul în Moldova și RTR Moldova în 20% dintre cazuri iar la NTV Moldova în 5% dintre cazuri. RTR Moldova și Primul în Moldova sunt posturile care au difuzat în perioada analizată cele mai multe știri în care Rusia a fost reflectată în context pozitiv, comparativ cu toate celelalte televiziuni monitorizate.

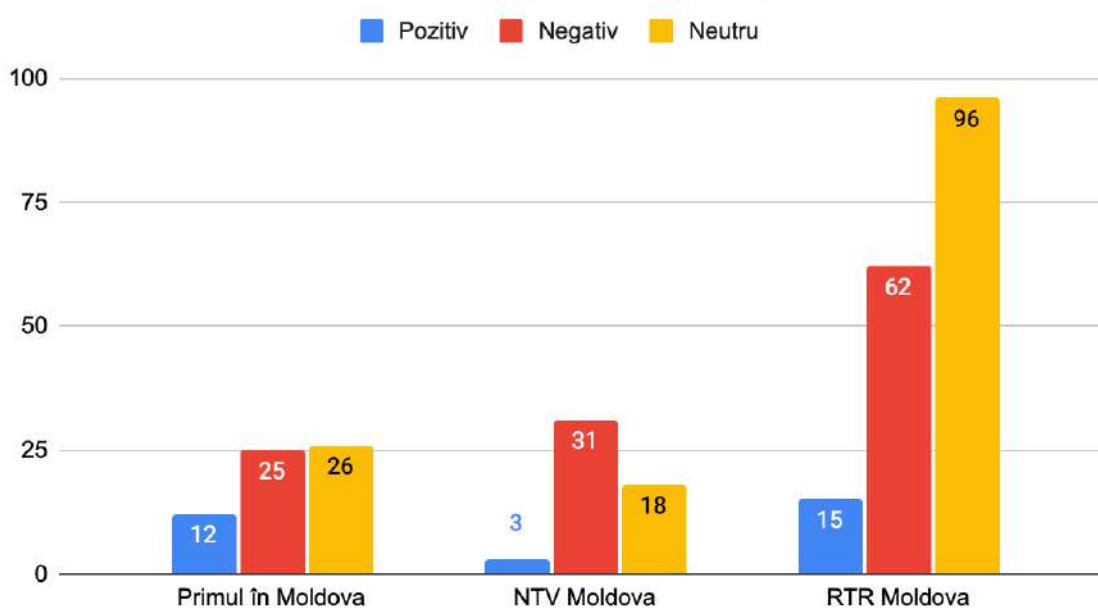
Telespectatorii Primului în Moldova au văzut un număr aproximativ egal de mențiuni ale Rusiei și liderului acesteia în context neutru (40%) și negativ (40%). Spectatorii NTV Moldova au văzut Rusia și pe Vladimir Putin preponderent în context negativ (60%) iar cei de la RTR Moldova în context neutru în jumătate dintre știrile unde au fost menționați și 35% în context negativ. Opinia telespectatorilor a fost influențată negativ față de Rusia, nu și despre Vladimir Putin.

Vladimir Putin în buletinele Primul în Moldova, NTV Moldova and RTR Moldova

Grafic nr.27. Vladimir Putin în buletinele Primul în Moldova, NTV Moldova și RTR Moldova

Contextul în care au fost menționată Rusia și Vladimir Putin

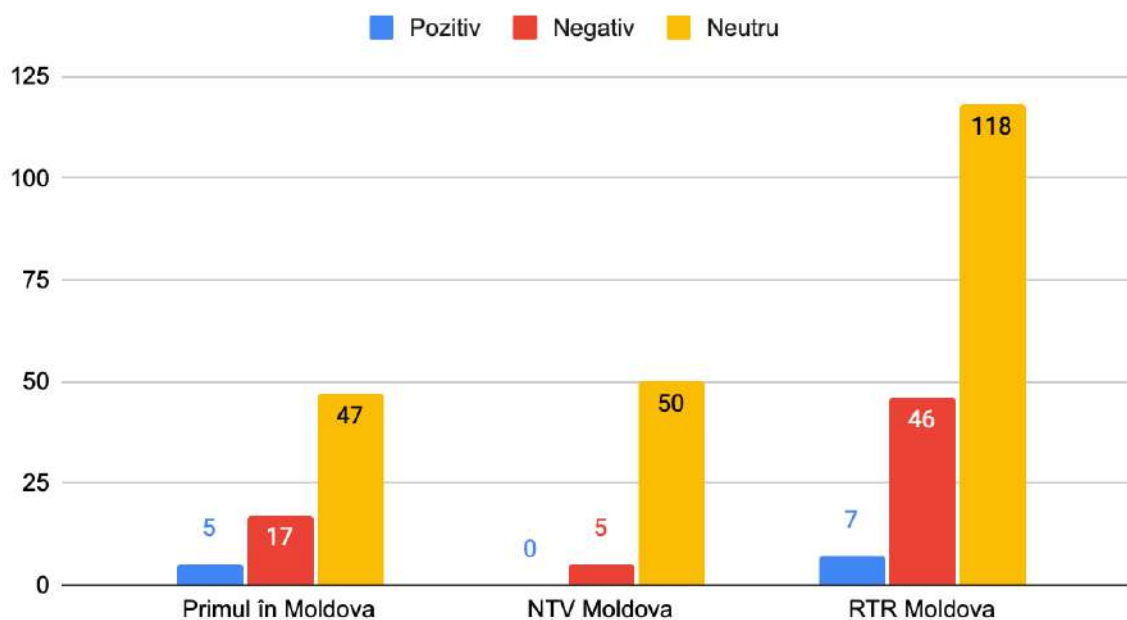

Grafic nr.28. Contextul în care a fost menționată Rusia și Vladimir Putin

Pe de altă parte Ucraina și Volodîmîr Zelenskîi au fost prezentați preponderent neutru sau în lumină negativă. Numărul știrilor negative depășind substanțial cele pozitive. Astfel, Primul în Moldova a difuzat de trei ori mai multe știri în care Ucraina și Zelenskîi au fost plasați în context negativ față de cel pozitiv, NTV Moldova nu a menționat Ucraina sau președintele acesteia niciodată în context pozitiv, în schimb de 5 ori le-a menționat în context negativ. La RTR Moldova oamenii au văzut de peste 6 ori mai des Ucraina și pe Zelenskîi în lumină negativă decât pozitivă. Majoritatea mențiunilor la toate trei posturi au fost neutre, Primul în Moldova (68%), NTV Moldova (90%), RTR Moldova (69%).

Opinia telespectatorilor referitoare la Ucraina și Volodîmîr Zelenskîi a fost influențată ușor negativ de aceste posturi de televiziune.

Contextul în care a fost menționată Ucraina și V.Zelenskîi

Grafic nr.29. Contextul în care a fost menționată Ucraina și Volodîmîr Zelenskîi

Cele trei televiziuni nu au difuzat nicio știre despre războiul propriu-zis din Ucraina, doar despre consecințele acestuia cum ar fi obuze căzute pe teritoriul Moldovei și al Poloniei, criza energetică, inflația, decizii luate la nivel național, european sau internațional în legătură cu invazia Rusiei în Ucraina. Despre evenimentele propriu-zise de pe câmpul de luptă a fost o singură știre difuzată de RTR Moldova referitoare la acuzațiile reciproce pe care și le-au adus Rusia și Ucraina despre bombardarea Centralei de la Zaporojie⁹.

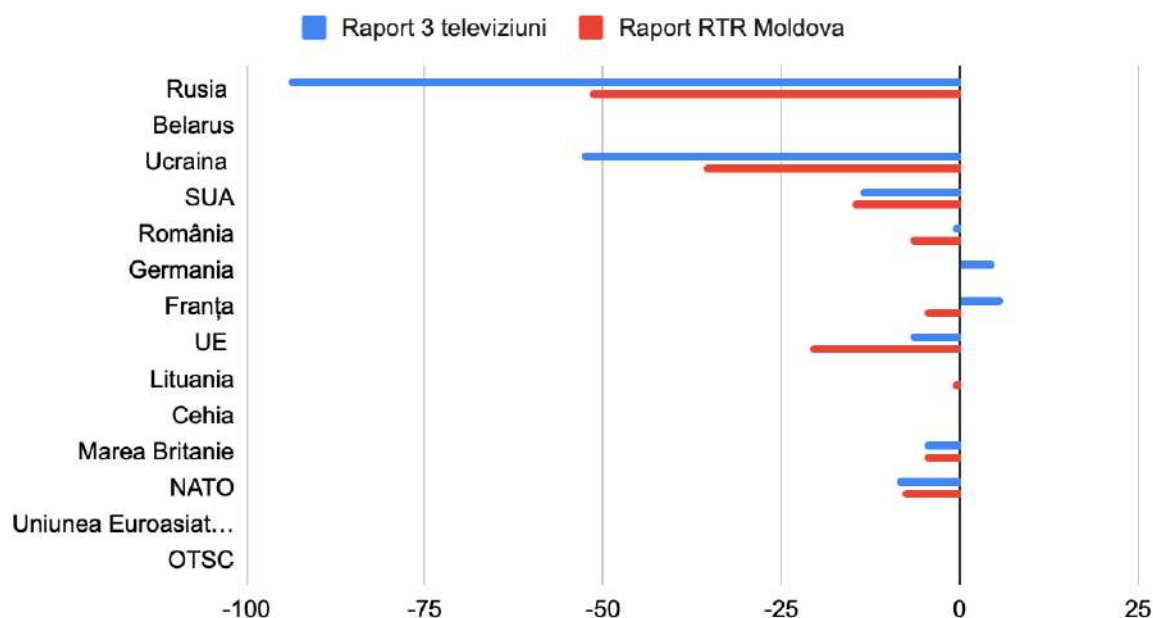
Prin omiterea relatării despre luptele pe terenul Ucrainei, spectatorul a fost lipsit de posibilitatea de a-și forma o opinie proprie despre războiul din țara vecină. În majoritatea absolută a știrilor în care Rusia a fost prezentată în lumină negativă, asta s-a întâmplat în cadrul declarațiilor politice făcute de diverși actori inclusiv de cei din Moldova. Spectatorii însă nu au văzut vox-uri, sincrone ale oamenilor care suferă din cauza invaziei ruse. Astfel, cele

⁹ <https://www.facebook.com/watch/?v=414702907396084>

trei televiziuni deși au abordat tematica războiului din Ucraina, au făcut-o exclusiv prin prezentarea opiniei și reacțiilor părților terțe, sau a consecințelor războiului.

În graficul de mai jos sunt sistematizate datele referitoare la raportul știrilor pozitive față de cele negative difuzate de aceste trei posturi de televiziune despre țările și organizațiile monitorizate. Toate posturile au contribuit la formarea unei imagini negative despre toate statele cu excepția Franței și Germaniei. Un impact major a avut RTR Moldova care a contribuit la formarea opiniei negative despre Ucraina în proporție de 67% și despre Rusia în proporție de 55%. RTR Moldova a influențat opinia telespectatorilor săi în mod negativ în special despre SUA, România, Uniunea Europeană și NATO. Cele mai multe știri în context negativ sunt despre SUA. SUA și Ucraina sunt principalele ținte ale propagandei ruse și a campaniilor de dezinformare. Scopul Kremlinului fiind să creeze și cultive un profund sentiment anti-occidental și să creeze cât mai multă confuzie în jurul Ucrainei, inducând sentimentul că Ucraina este de vină pentru războiul declanșat de Rusia.

Raportul pe țări a știrilor pozitive față de cele negative

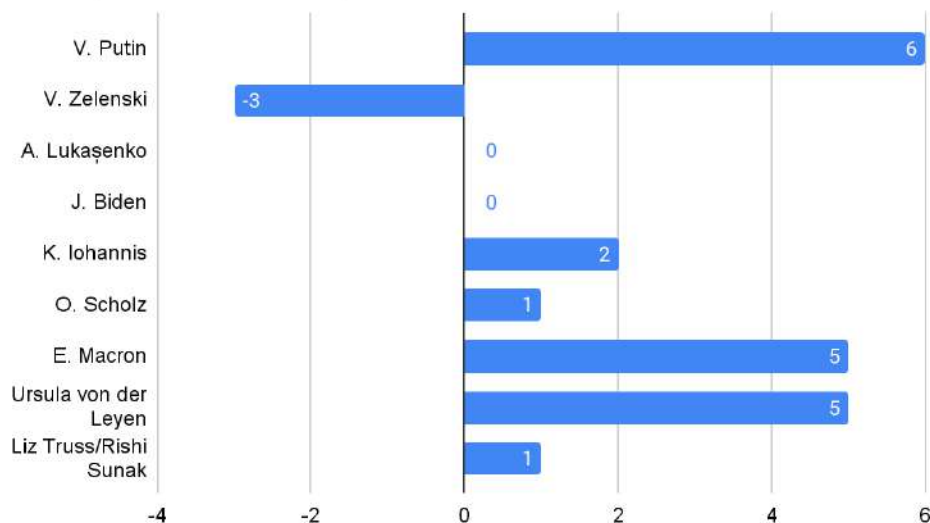

Grafic nr.30. Raportul pe țări a știrilor pozitive față de cele negative

Spre deosebire de țări, majoritatea liderilor acestora au fost reflectați preponderent în lumină pozitivă. Vladimir Putin fiind pe primul loc după raportul aparițiilor pozitive la cele negative. Un singur lider a fost reflectat în lumină negativă de către cele 3 posturi tv - Volodîmir Zelenskîi.

Raportul știrilor pozitive față de cele negative (lideri politici)

Grafic nr.31. Raportul știrilor pozitive față de cele negative (lideri politici)

Din datele prezentate mai sus, putem concluziona că posturile TV RTR, Primul în Moldova și NTV au continuat să aibă o politică editorială afiliată narațiunilor propagandei Kremlinului. Se observă o alegere deliberată pentru accentuarea unor sentimente negative la adresa Ucrainei și a țărilor occidentale. Totodată, este protejată și promovată imaginea favorabilă a lui Vladimir Putin. Prezentarea preponderent negativă a Rusiei se datorează situației obiective generată de război, iar responsabilitatea personală a președintelui rus este eludată. Lipsa unor informații constante și detaliate despre mersul și impactul războiului, victimele acestuia, este și ea o formă de influențare a opiniei spectatorilor.

UE în context negativ la RTR Moldova și Primul în Moldova

Să luăm în calitate de exemplu reflectarea Uniunii Europene. Numai posturile RTR Moldova, Primul în Moldova și NTV Moldova au menționat UE în context negativ. La RTR Moldova 25% la sută din mențiuni ale UE, au fost în context negativ, adică fiecare a patra mențiune. Numărul mențiunilor în context negativ este de două ori mai mare decât a celor în context pozitiv. Prin urmare opinia spectatorilor RTR Moldova despre UE a fost influențată mai mult negativ.

Totodată, în perioada menționată, în buletinele altor posturi de televiziune - Moldova 1, Prime TV, ProTV, JurnalTV și TV8 - Uniunea Europeană a fost reflectată fie în context pozitiv, fie neutru.

Pe 2 noiembrie RTR Moldova a menționat în context negativ UE de 4 ori. În trei știri Uniunea Europeană era prezentată în lumină negativă prin prisma situației social-economice. Una dintre [știri](#) difuzate era despre inflația record în zona euro, care a trecut de 10%, [alta](#) despre seceta din Europa Centrală, iar în cea [de-a treia știre](#) eurodeputata Maria Grapini insinua că Europa își lasă propriile popoare flămânde, ca urmare a deciziei de a sancționa Rusia pentru invazia în Ucraina. În cea [de-a patra știre](#), este menționat că tarifele la energia electrică au crescut pentru că Moldova cumpără energie electrică din România la prețuri europene, ca urmare a lipsei unui contract cu centrala de la Cuciurgan.

Imaginea negativă a UE era formată în cadrul buletinelor RTR Moldova pe trei căi. Prin intermediul reflectării problemelor social-economice cu care se confruntă țările UE, prin intermediul știrilor politice despre situația internă din UE și acțiunile față de invazia Rusiei în Ucraina, și prin intermediul știrilor interne despre provocările cu care se confruntă Moldova.

Majoritatea mențiunilor negative ale UE au fost făcute în contextul crizei energetice. Astfel sincronul Mariei Grapini care compară UE cu o mamă care își lasă copii flămânzi s-a repetat și a doua zi într-o [știre](#) internă despre opiniile privind creșterea prețurilor la energia electrică. În aceeași știre Uniunea Europeană este prezentă în context negativ și în discursul politicianilor moldoveni. Discurs care se regăsește în știrile difuzate de RTR Moldova. Astfel, în cadrul aceleiași știri politicianul de opoziție Ion Chicu citează parteneri europeni care anticipează o iarnă dificilă din punct de vedere energetic, întrebându-se retoric ce va rămâne atunci din Moldova. Iar liderul PSRM, Igor Dodon afirmă că Moldova s-a transformat în țara cu cea mai scumpă energie din Europa, pe când până nu demult era țara cu cea mai ieftină lumină.

O altă știre din același buletin spune că una dintre cauzele scumpirii energiei electrice este că procurările de pe piața *Europeană* au tins 80%.

În timp ce UE este menționată în context negativ cu referire la efectele asupra prețurilor la lumină în Moldova, discursul Mariei Grapini privind indiferența față de proprii membri ai UE este cultivată în cadrul aceluiși buletin din 03.11.2022. În background-ul unei [știri](#) externe referitoare la măsurile luate de Germania pentru a-și ajuta cetățenii să achite facturile la resurse energetice, se amintește despre reacția “furioasă” a Uniunii Europene la această decizie, subiectul fiind discutat la reuniunea miniștrilor de finanțe.

Firul problemelor cu care se confruntă UE este continuat de știrea că în [UE au crescut](#) deja prețurile la gaz, pe fundalul revenirii frigurilor. Iar tabloul insecurității se întregește cu [știrea](#) despre faptul că țările UE lent reușesc să facă rezerve de gaz, iar potrivit Gazprom până și rezervoarele pline nu garantează trecerea cu succes peste sezonul de toamnă-iarnă.

Pe 30.11.2022 spectatorii au văzut o [știre despre Serbia](#) - aliatul Moscovei - care cumpără gaz la preț de 4,5 ori mai mic decât restul țărilor Europene. Asta în timp ce din cauza majorării prețurilor la gaz, în Europa s-au scumpit îngrășămintele de 1,5 ori, se anunță în altă [știre](#) din același buletin, și se așteaptă un deficit.

Pe acest fundal [declarația](#) purtătoarei de cuvânt a Ministerului Afacerilor Externe al Federației Ruse, Mariei Zaharova difuzată pe 1.12.2022. Aceasta afirmă că calea spre integrarea europeană duce la sărăcirea populației Republicii Moldova. Dar și că țara este atrasă într-o campanie anti-rusă după exemplul Ucrainei. Astfel de afirmații cert formează o opinie negativă față de UE, fiind cimentată periodic de știri în care Uniunea Europeană este prezentată într-o lumină proastă.

UE este asociată nu doar cu probleme de ordin energetic și economic dar și cu alte situații negative cum ar fi [suprasolicitarea închisorilor în Franța](#), sau [îmbătrânirea populației](#).

Pe plan politic, UE este menționată în context negativ când se face referire la lipsa de unitate care duce la întâzieri în asistența financiară în valoare de 9 miliarde de euro [promisă Ucrainei](#)

sau la [disensiuni dintre Franța și Germania](#), cele două mari puteri ale UE, care nu ajung la o poziție comună asupra Ucrainei și a relației cu China.

Un alt subiect exploatat în știrile RTR Moldova este pretinsul [război comercial inevitabil](#) dintre UE și SUA. În una dintre știri se face referire la publicația Politico care scrie că lupta comerțului dintre America și Europa este inevitabilă, din cauza subvențiilor oferite de SUA companiilor pentru utilizarea energiei verzi. Sau [că](#) *“vizita președintelui francez Emmanuel Macron, la Washington, va fi ultima șansă pentru Europa în a-l convinge pe Biden să modifice legea de reducere a inflației în SUA și să evite un război comercial dintre SUA și Europa.”*

În cadrul buletinelor se accentuează eșecurile UE, cum ar fi cel de a soluționa [problema plăcuțelor de înmatriculare](#) auto între Kosovo și Serbia, sau retragerea de către Ursula von der Leyen a [declarațiilor referitoare la numărul de militari](#) ucraineni decedați ca urmare a invaziei ruse.

Spre deosebire de RTR Moldova, în știrile Primul în Moldova, Uniunea Europeană este menționată în context negativ, preponderent în știri interne.

Primul în Moldova a menționat UE în context negativ de 10 ori față de 16 mențiuni pozitive.

Așa pe 2.11.2022, în știri este citată purtătoarea de cuvânt a Ministerului Afacerilor Externe al Federației Ruse, Maria Zaharova care susține că decizia Chișinăului de a declara persoană non-grata un diplomat rus al Federației Ruse, a fost luată “sub influența partenerilor europeni și americani”.

În aceeași zi într-o altă [știre](#), piața UE este prezentată ca fiind neîncăpătoare pentru produsele agricole Moldovenești, o piață alternativă fiind cea rusă. Uniunea Europeană este prezentată ca un potențial pericol pentru producătorii locali în știrea cu titlul “UE nu va accepta”¹⁰, pentru că prevederile proiectului de lege promovat de către agricultori potrivit căruia se alocă jumătate dintre rafturi produselor locale, contravine practicilor europene și poate “prejudicia calea de integrare europeană”.

Ca și în știrile de la RTR Moldova, UE este prezentată în lumină negativă în știrea¹¹ ce ține de riscul de deconectări temporare de energie electrică din cauza deficitului de lumină, dar și în știrea despre inflația record¹² înregistrată atât în Moldova cât și în UE.

Singura mențiune a UE în context negativ în știri externe, ține de declarația premierului portughez care acuză Uniunea Europeană de acordarea deliberată speranțelor false țărilor candidate la aderarea europeană, întrucât UE “nu poate accepta Ucraina în circumstanțele actuale”.

10

https://www.youtube.com/watch?v=fuLCXuyonYE&ab_channel=Primul%C3%AEnMoldovaTranslation
s 9:50-12:48

11

https://www.youtube.com/watch?v=fuLCXuyonYE&ab_channel=Primul%C3%AEnMoldovaTranslation
s 0:58- 3:43

¹² <https://www.facebook.com/100063619463473/videos/1109423039712419> 15:56-20:29

Cele trei posturi analizate, în special RTR Moldova, au promovat o politică editorială vădit negativă față de UE. Reportajele au ținut subiecte de moment și ocazii pentru a convinge publicul său că UE este un proiect falit și nesigur. În același timp, subiecte similare (inflație, situația socială, nici măcar zecile de mii de decedați) care vizează Rusia nu au fost prezentate.

Concluzii generale.

Analiza de față reflectă o schimbare structurală fundamentală a ponderii surselor de informare a cetățenilor Republicii Moldova despre realitățile internaționale. Dacă în analiza realizată în anul 2018¹³ constatam o dominație totală a mass-media de stat ruse în formarea opiniei despre subiecte internaționale (66%), atunci după 5 ani, aceasta lipsește pur și simplu în spațiul audiovizual licențiat. O anumită influență se păstrează în perioada monitorizată prin intermediul posturilor TV afiliate indirect Rusiei și care, după cum vedem din text, au continuat să promoveze subtil narativele propagandistice ale Kremlinului. Însă influența cumulată a acestora nu e atât de mare – circa 19%. Însă omiterea informării despre evenimente externe, în mod special agresiunea rusă din Ucraina, a contribuit la păstrarea efectelor propagandei și dezinformării multianuale în rândurile privitorilor acestor canale.

În perioada analizată, raportând cantitatea și popularitatea posturilor TV (conform BOP), cel mai mare rol în informarea spectatorilor moldoveni l-au avut posturile TV independente (57%). Observăm o creștere de aproape 6 ori. Iar aceasta se datorează nu doar și nu atât creșterii popularității acestor surse de informare, ci sporirii cantității de știri externe la aceste posturi. Salutăm această abordare și încurajăm continuarea acordării de atenție actualității internaționale. Din punctul de vedere al securității informaționale a Republicii Moldova este o tendință bună. Totuși, se constată încă necesități de îmbunătățire a capacităților și accesului de surse pentru posturile TV din Republica Moldova, inclusiv atunci când vorbim de postul public.

Posturile TV licența cărora a fost suspendată recent au fost și ele monitorizate. Nu putem afirma că acestea ar fi avut o politică editorială deliberată cu scopul îndreptării agresiunii militare a Rusiei în Ucraina. Totuși, acestea au favorizat în mod vădit imaginea lui Vladimir Putin personal. Astfel au manipulat spectatorii săi și nu i-au informat obiectiv despre vinovatul și responsabilul de agresiune. La fel, multe subiecte importante pentru formarea unei opinii obiective au lipsit pur și simplu. Totodată am constatat o politică editorială deliberată și manipulatorie pentru denigrarea imaginii UE în Republica Moldova, în special la postul RTR Moldova.

Totuși, schimbarea structurală a spațiului audiovizual încă nu se reflectă în egală măsură în trendurile opiniei publice. Cauze ar putea fi multiple – inclusiv efectul îndelungat al dezinformării, prezența continuă a acestora în mediul on-line, dar și lipsa unor abordări strategice a mass-media pentru eradicarea efectelor multianuale ale propagandei Kremlinului. Or, anume narativele Kremlinului au deținut în Republica Moldova o poziție dominantă în formarea imaginii realității internaționale timp de zeci de ani.

---

¹³ https://watchdog.md/wp-content/uploads/2018/02/Studiu-WATCHDOG_propaganda-rusa-la-TV-2018.pdf

Comunitatea WatchDog.MD va continua să monitorizeze reflectarea subiectelor internaționale în știri TV și va realiza noi rapoarte.

Materialul a fost elaborat de Comunitatea WatchDog.MD, în cadrul proiectului „Consolidarea calității și capacității de informare a presei independente”, implementat cu sprijinul Fundației Naționale pentru Democrație (National Endowment for Democracy). Conținutul prezentat este responsabilitatea Comunității WatchDog.md și nu reflectă neapărat viziunea donatorului.